DE TWEE APOSTELEN

NONO KUYPER

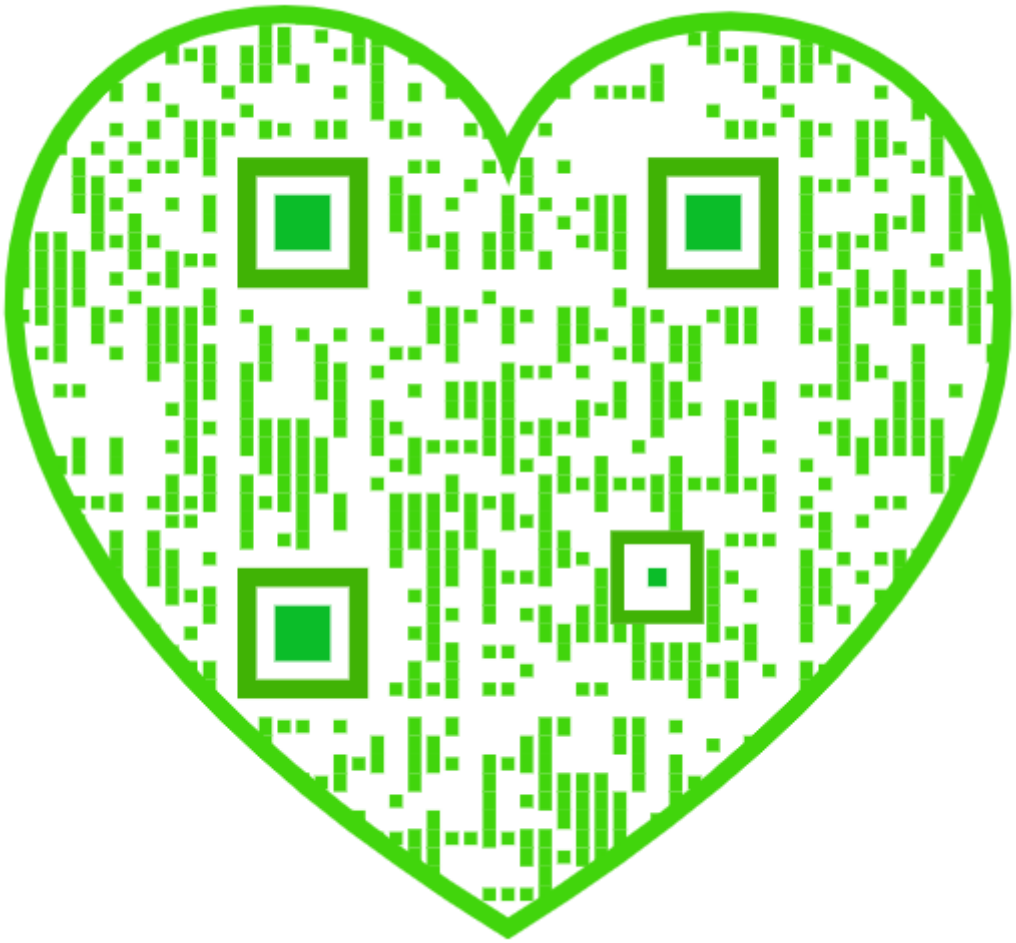

DE TWEE APOSTELEN

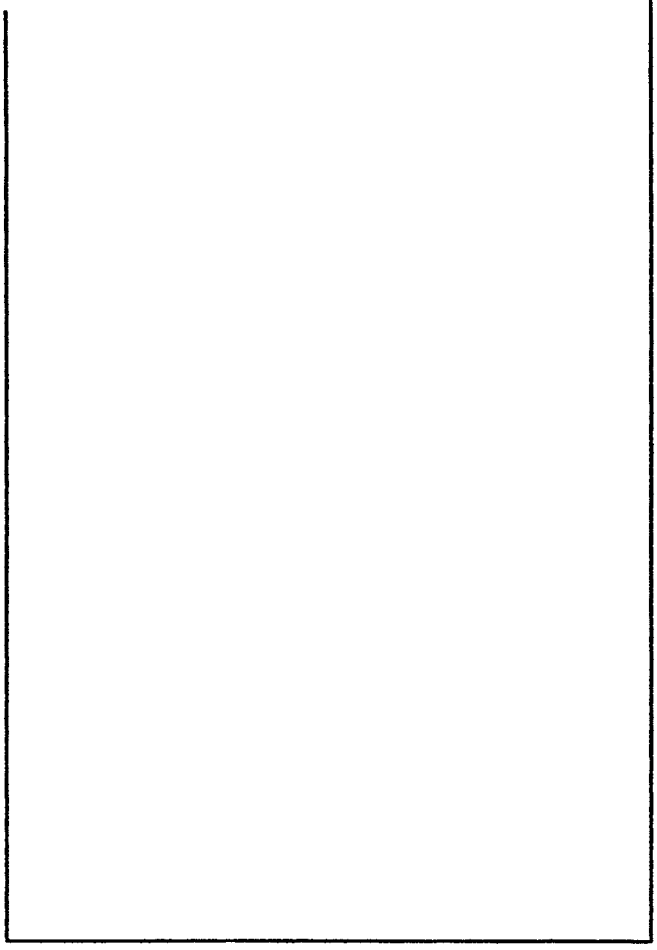

DE TWEE APOSTELEN

EEN NOVELLE DOOR

NONO KUYPER

J. H. KOK N.V. — KAMPEN 1933

HOOFDSTUK I

MONA's huwelijk met Huug, den beeldhouwer, heeft een eind gemaakt aan een lange reeks van mislukte betrekkingen. Het is eigenlijk een onmogelijk leven geweest dat ze leidde. Voor ze met Huug trouwde, tégen de zin van haar voogden, was ze indertijd in Parijs beland en had er een betrekking op een kantoor gekregen. Maar op dat kantoor hield ze 't geen twee maanden uit. Ze kreeg een ander baantje, dat ze óók niet volhield. En zoo ging 't maar door. Tot ze Huug ontmoette, die direct zag, dat ze geen type was voor 't leven dat ze probeerde te leiden; dat ze nooit een baantje vinden zou, waar ze 't langer dan drie maanden uithouden kon, omdat ze, in de grond, dat sleurleven en dat gebonden-zijn, haatte. Er altijd weer na kortere of nog iets minder korte tijd tegen in opstand kwam. In tranen verklaarde, dat ze 't geen dag langer uithouden kon.

Mona en Huug zijn getrouwd onder zéér vage financieele omstandigheden. Wat verdient tenslotte een onbekend beeldhouwer in Parijs? Ze

leven in een kleine studio, waar Huug z'n werkhoek heeft, waar ze slapen en eten en waar binnen korten tijd nog een klein derde persoontje bij intrekken zal.

Mona tobt er soms over hoe het gaan moet, als het kind dat ze verwacht gekomen zal zijn.

Huug is van nature niet zoo makkelijk, waar het zijn werk betreft, en bovendien heeft Mona hem, in dit eerste jaar van hun huwelijk, verwend.

In den ochtend werkt ze in het huishouden. Er is niet veel te doen in een kleine studio met twee personen. En 's middags, als Huug werkt, fluitend als het goed gaat en mopperend als er veel moeilijkheden zijn, zit Mona stil naar hem te kijken. Huug heeft het graag, dat ze daar maar zoo zit, met een boek, met een werkje, of met haar handen, — smalle, decoratieve handen zijn het, — in haar schoot. Ze zegt soms een paar woorden, of ze fluit een melodie met hem mee, en al die tijd *is* ze er, met haar belangstelling geconcentreerd op zijn werk. Het geeft een atmosfeer, waarin hij het beste werk leveren kan dat voor hem mogelijk is.

Huug heeft wel veel talent, maar hij is geen sterke persoonlijkheid en hij heeft een speciale atmosfeer of prikkel van buitenaf noodig om het uiterste te geven, wat hij geven kan. En Mona is een persoonlijkheid. Ze kan de sfeer

geven, die hij noodig heeft. Ze kan hem concentreeren door zélf geconcentreerd te zijn.

Toen Mona en Huug trouwden had Huug háár net zoo zeer noodig, voor zijn werk, voor zijn wezen, als zij hém noodig had om een normaal vrouwenleven te leven van liefde en zorgen en doelmatigheid.

Als het kind er zal zijn, zal het voor Mona moeilijk worden om Huug's werk de plaats te laten houden die het nu inneemt. Ze zal, om te beginnen, niet zooveel tijd meer hebben om stil te zitten kijken wat er onder Huug's werkende handen ontstaat. Bovendien zullen haar gedachten en haar aandacht niet onverdeeld meer bij hem zijn. En voor de volledige rust, die ze nu om hem heen heeft kunnen maken, durft ze ook niet langer in te staan.

De baby, denkt Mona, zal gevoed en verzorgd moeten worden en zal op onberekenbare oogenblikken gaan huilen. En als de baby een kind wordt, dan zal het door de studio loopen en dingen omgooien en lawaai maken en het zal recht hebben op vroolijkheid en ongebondenheid. Nu al heeft het kind in Mona's gedachten de aandacht voor Huug's werk aanmerkelijk verminderd.

Na dat onrustige, doellooze jaar, vóór ze Huug ontmoette, is de evenwichtigheid en de

rust van haar huwelijk als een sterke reactie geweest. Ze is weer zichzelf geworden, rustig en conscientieus.

Huug is de heele dag humeurig geweest. Hij werkt aan een opdracht, een tuinornament, dat hem niet boeit, omdat hij er niet in vrijgelaten wordt. Het werk irriteert hem, omdat het tòch binnen een bepaalde tijd klaar moet zijn en hij het niet kan laten liggen tot hij een goede inval ervoor krijgt. Deze manier van werken ergert hem zóó, dat hij ook voor andere dingen geen goede ideeën meer heeft.

„Ik kan niet meer werken. Ik heb geen fantasie meer, ik heb geen ideeën, ik zie de dingen niet vóór me," heeft hij in de middag geërgerd tegen Mona gezegd.

Ze maakt zich niet ongerust. Ze kent die stemmingen en ze weet, dat er soms maar een kleinigheid noodig is voor hem, om weer vol inspiratie aan een nieuw werk te beginnen.

In al die kanten van zijn karakter kent Mona haar man zoo goed. Daarom is er, behalve hun liefde, een sterke kameraadschap tusschen hen en een groot saamhoorigheidsgevoel. Het is wel hoofdzakelijk Mona, die naar Huug toe gegroeid is, in dit eerste jaar van hun huwelijk.

Mona, die Huug is gaan begrijpen in zijn

ideeën, in zijn werk, zijn behoeften, zijn wezen. En niet alleen de dingen, die ze in hem waardeert is ze gaan zien, maar ook zijn andere eigenschappen. Zijn halfheid en slapheid in veel dingen. Ze probeert hem daarin te helpen. Ze probeert hem aan 't werk te krijgen als hij lusteloos is. En ze probeert de dingen, waarin hij verslapt, waar hij geen aandacht meer voor heeft, weer nieuw voor hem te maken.

Ze is in deze tijd, nu ze de geboorte van het kind wacht, zélf gevoeliger in vele opzichten. Het is voor 't eerst, na die twee jaren, dat ze er aan denkt of ze goed heeft gedaan tegen de wil van haar voogden, een oom en tante, in Parijs naar werk te zoeken. Ze hadden haar gewaarschuwd. Het was hun ernst geweest, dat ze hun handen van Mona af zouden trekken als ze haar plan doorzette. En Mona had tóch doorgezet. Kort nadat ze meerderjarig was geworden, vertrok ze naar Parijs. Daar kwam dat jaar van doelloos rondhangen, van de eene betrekking in de andere. Ze was onevenwichtig geworden. En in veel opzichten oppervlakkig. Nonchalant had ze de dingen verwaarloosd, die ze vroeger de moeite waard vond. Dingen in haar zelf en dingen buiten haar zelf. Tot Huug was gekomen. —

Maar zoo gaat het immers met iedereen. We

willen tóch zelf de dingen uitvinden. We storen ons niet aan een ouder geslacht dat zijn ervaring gehad heeft. We willen zélf ervaren. Het is pas wáár voor ons, als we 't zelf ondervonden hebben. Later vergeten we dat en willen we onze ervaring meedeelen aan onze kinderen. Maar de kinderen willen ook weer zelf het leven uitvinden. En zoo gaat het met iedere nieuwe generatie.

Zoo wordt het leven door iedereen zelf geleefd.

En Mona denkt: laat ik dit toch góed onthouden voor als ons kind groot zal zijn. Laat ik goed onthouden, hoe duidelijk ik nú zie, dat het de natuurlijke weg is. Dat de jongere geslachten verslappen zouden en achteruit zouden gaan, als ze bleven leven uit de ervaringen van hun ouders. Als ze geen waarden in zich hadden, die ze zélf in het leven gevonden hadden.

Mona praat er met Huug over. Vooral als Huug niet ingespannen aan 't werk is, praten ze dikwijls, hij op de hooge teekenkruk met een instrument of een potlood in zijn hand, en zij in de lage stoel, waarin ze altijd naar hem zit te kijken, uren met elkaar. Dat zijn de uren, waarin ze elkaar zijn gaan begrijpen en waarin ze dicht bij elkaar gekomen zijn.

„Toch moet er een fout in zitten", zegt Mona, „want het zou op deze manier lijken of de men-

schen elkaar niet noodig hebben, en dat gaat niet op. Want geen mensch is overbodig voor een ander mensch, om welke reden dan ook."

En nadat ze allebei een oogenblik in nadenken gezwegen hebben, zegt ze weer:

„Zou dit alles iets van de laatste eeuw zijn? Het klinkt zoo modern om te zeggen: iedereen moet zijn eigen leven leven."

Maar Huug schudt even zijn hoofd:

„Abraham ging uit zijn land en uit zijn maagschap. En Jacob toog uit zijns vaders huis. En de discipelen volgden Jezus en lieten de dooden hun dooden begraven. En geloof maar, dat ál de vaders en moeders van die kinderen, die „uittogen", vanaf Noach's zonen en eerder, ze waarschuwden op grond van hun eigen ervaring."

In deze redeneering van Huug treft het Mona het meest, dat hij bijbelsche voorbeelden noemt. Want Huug is niet, zooals zij, in die dingen groot gebracht. Hij is niet als baby gedoopt, als kind op christelijke scholen geweest, en heeft geen belijdenis gedaan, zooals zij, en voor hem is het geloof niet, zooals voor haar, een bij zijn wezen behoorend deel van zekerheid en vertrouwen. Hij heeft als jongen van achttien, negentien jaar, toen hij overgevoelig en op een ontvankelijke leeftijd was, een plotseling geloof gekregen in God en in Zijn Woord. Het is nooit

meer weggegaan, maar het is ook nooit heel sterk geworden. Het geloof zelf leeft wel zeker in hem, maar de consequenties ervan zijn moeilijker voor hem dan voor Mona, die ze van kind af aan als een natuurlijk gevolg nageleefd heeft.

Huug voelde het, toen ze trouwden, niet als een behoefte, om in hun bohémien artisten huishouden tóch in zekere mate volgens christelijke opvattingen te leven. Mona heeft het doorgezet. Ze gaat dikwijls naar de kerk, niet streng geregeld, maar iedere keer als ze zich werkelijk bewust is, dat het Zondag is. En ze heeft een bijbel, waarin ze geregeld leest en waaruit ze Huug dikwijls voorgelezen heeft. Huug komt er zelf niet toe om te lezen, behalve een enkele keer, maar hij heeft het graag, dat Mona hem voorleest, hoewel het voor hem toch iets anders beteekent dan voor haar. Voor hem zijn de groote geesten uit de bijbel dikwijls vooral interessante figuren, merkwaardig om over te lezen en te denken. Maar hij heeft ook stemmingen waarin die figuren plotseling méér voor hem worden.

Abraham ging uit zijn land. Jacob toog uit zijns vaders huis. De discipelen volgden Jezus.

Mona neemt haar bijbel op. Ze zoekt naar de plaats, waar Petrus tegen Jezus zegt: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn u gevolgd. Ze leest het hardop, eigenlijk meer omdat ze denkt

dat het Huug nú pakken zal, dan om zichzelf. Ze leest ook van de andere discipelen.

En als ze opkijkt, zit Huug voorovergebogen over een schetsboek op zijn knieën. Op zijn gezicht is een geanimeerde, spannende uitdrukking.

„Dat is," zegt hij, als Mona ophoudt met lezen, „dat is toch altijd weer ontzaglijk, die figuur van Petrus. Op bepaalde momenten voel je ineens hóe die nu eigenlijk was. Je ziet het voor je. Zoo'n kerel, met een soort Sturm und Drang-uitdrukking op z'n gezicht. Tóch geweldig in z'n overgave. Dringend, fanatiek, en daarnaast slap in z'n plotseling terugvallen. Het verschil met de anderen. Met Johannes, den zachtmoedige. Je moet die naast elkaar stellen. Allebei discipelen op hun eigen manier. Het is een gegeven! Prachtig om vast te leggen, om uit te werken tot in iedere kleinigheid. Zoo'n Petrus, met vierkante handen. Je kunt er geen fouten bij maken. Het is té duidelijk, té vanzelfsprekend als je 't eenmaal ziet. Ik ga direct beginnen."

Mona kijkt naar hem op. Ze ziet zijn geheel veranderde gezicht. Geen ergernis meer, geen lusteloosheid. Nu is hij weer Huug, de beeldhouwer. Hij zal weken lang werken, ingespannen, heftig. Er zal geen tijd zijn voor iets anders. En over een paar maanden zal hun kind geboren

worden. Mona kijkt naar het tuinornament, waar Huug zich dagen lang achter heeft zitten ergeren zonder dat het ook maar iets vorderde. Het is een vervelend ding, maar er was een goede som voor beloofd. Geld voor babykleertjes, voor een wiegje of een wagen. Geld om de deur naar de keuken te laten repareeren, zoodat het niet meer tochten zou. Geld voor nog veel andere dingen die noodig zijn als er een kind in een kleine studio geboren zal worden.

Mona wijst naar het ornament als ze zegt: „Kun je dat nu niet eerst gauw even afmaken voor je aan wat anders begint, Huug? We hebben dat geld werkelijk noodig."

Huug kijkt naar het onvoltooide werk met een rimpel boven zijn neus.

„Nee kind, dat kan ik niet doen. Ik kan dit idee niet loslaten. Ik moet er direct aan beginnen. Het in groote lijnen opzetten vóór ik 't weer kwijt ben. Ik moet het uitwerken nu ik het voor me zie. Dat weet je toch. Je zult eens zien hoe ik zal werken. Vóór de baby er is zijn ze klaar, de twee apostelen. En voor zoo'n goed werk krijgen we immers veel meer dan voor zoo'n bestelling die ik tóch niet voor elkaar krijg."

Twee dagen vóór de kleine man geboren wordt, staan de twee apostelen, Petrus en Jo-

hannes, in de studio. Huug en Mona zijn zóó voldaan, dat ze die twee niet graag zouden willen missen.

Bovendien hebben ze samen een wiegje gemaakt. Huug heeft het in elkaar getimmerd en Mona heeft de gordijntjes, de lakens en het kussen genaaid. Want de bestelling van het tuinornament is een paar dagen na de vereischte datum geannuleerd.

HOOFDSTUK II

ROSE-LOTTE en George zijn Mona en Huug's buren. Ze wonen in de naaste studio, die aangebouwd en volgens hetzelfde model is. Ze zijn er een paar maanden na Huug en Mona's trouwen gekomen. Ze kenden elkaar oppervlakkig toen, maar het werd direct een groote vriendschap. Eigenlijk zijn Mona en Rose-Lotte de vriendinnen, terwijl Huug en George alleen maar twee mannen zijn die elkaar met een paar woorden begrijpen en goed met elkaar op kunnen schieten. Rose-Lotte is vijf jaar getrouwd en ze heeft geen kinderen.

Toen de kleine man — de man heet hij kortweg —, geboren was, had Rose-Lotte zich een tijdje teruggetrokken van haar buren. Maar Mona en zij begrepen elkaar te goed om die toestand te laten bestaan, en toen Huug een middag uit moest, de vijfde dag van de man's leven, liet Mona vragen of Rose-Lotte bij haar wilde komen. Ze spraken er nooit over, maar Mona nam zich voor om er voor te zorgen dat haar geluk, de kleine man, geen reden tot zóó erge

jalousie of verbittering voor Rose-Lotte meer zou worden.

Nu is de man twee jaar: een stevige kleine dreumes in een geïmproviseerde box. Hij heeft het uitgebouwde, flinke figuur van Huug, maar de blonde krullen en de groote grijze oogen zijn van Mona. Huug zegt hem soms: „Je bent het kind van twee moeders en anderhalven vader."

Want George is niet zóó sterk overtuigd, van zijn medezeggenschap en rechten op de man, als Rose-Lotte, hoewel hij toch ook nooit toe kan geven, dat hij met den jongen eigenlijk niets te maken heeft.

En Mona denkt, terwijl ze hem uit de box op haar schoot tilt: Je zult wel een schandelijk verwende jongen worden.

De man vertoont daartoe echter nog niet de minste neiging. Hij leent zich bij uitstek goed voor een kind met zulke uitgebreide ouderlijke connecties.

Als baby was hij een model-kind. 's Ochtends tilde Mona hem uit de wieg en keek neer op een stralend gezichtje in haar arm. En als ze hem weer, schoon en verzorgd, in zijn kleine koninkrijk teruglegde, keek hij haar even stralend aan. Dan kwam Rose-Lotte en liet haar rechten gelden. En Huug had zijn speciale uren, waarop hij de man, met zijn twee sterke werkhanden,

uit de wieg tilde. Zoo tusschen de uren door verscheen George, legde voorzichtig zijn pijp in een hoek en speelde een tijdlang voor grootvader, met de man op zijn schoot. En de man bleef van een stralende tevredenheid en huilde niet als hij, na al die verwennerij, weer in de wieg terug werd gelegd, zooals hij, naar Mona vertelde, volgens alle paedagogische boeken gerechtigd was te doen. En nu de man twee jaar is, is hij nog steeds niet bedorven. George heeft altijd voorspeld, dat hij Engelsche ziekte zou krijgen, met kromme beenen, als gevolg van zijn verwende eerste levensjaar.

„Jonge poesen krijgen de poesenziekte, als je ze te veel uit de mand tilt; jonge honden krijgen de hondenziekte, en jonge kinderen krijgen rachitis", die wijsheid heeft hij gezegd als Mona, Rose-Lotte of Huug de man in de armen hadden, en verzwegen, als hij zelf met het kind op zijn knieën zat.

Maar de man heeft kaarsrechte stevige beenen, sterke witte tandjes en een gezonde kleur.

George heeft nog meer ernstige dingen voorspeld: „Hij zal op een dag niet meer weten, wie werkelijk zijn moeder is."

Mona is daar, héél diep verborgen, ook wel eens ongerust over geweest. Dat de man van Rose-Lotte en haar evenveel zou houden. Dat hij

dus niet dat heele speciale gevoel zou hebben, dat je alleen voor je moeder hebben kunt. Dat hij dat gevoel in tweeën deelen zou en het dus niet het ware meer zou zijn.

Maar het blijkt haar, dat een kind enorm veel instinct heeft op dat gebied. De man ontvangt Mona en Rose-Lotte met hetzelfde stralende gezichtje en met dezelfde uitbundige vroolijkheid aan zijn box. Het is een merkwaardige fijngevoeligheid, dat hij Rose-Lotte, behalve in héél bizondere gevallen, nooit laat voelen, dat er een verschil bestaat tusschen zijn moeder en haar. Maar hij vergist zich nooit. Hij vergist zich zelfs niet voor de grap of uit plagerij, zooals zooveel kinderen doen. Hij vergist zich in zijn gevoel ook nooit en dat laat hij wèl aan Mona, maar niet aan Rose-Lotte merken. Ja, de man is, behalve een stralend charmant, ook een buitengewoon fijngevoelig kind.

De studio, waarin ze wonen, staat in een complex van zes studio's. In de eerste wonen Rose-Lotte en George, dan volgt Mona met haar grooten en kleinen man. De derde en de vijfde staan leeg. In de vierde woont een onsympathiek echtpaar met zéér vrije opvattingen, waarmee ze uiteraard niet omgaan. En in de laatste leeft Ludo, een arme, onaantrekkelijke schilder, die heel teruggetrokken is, zich nooit met iemand bemoeide

tot op een dag, waarop de man aan Mona ontsnapt was en met zijn blijmoedige gezichtje bij hem binnenstapte en kennis maakte. De man heeft dat heel sterk in zich, vriendelijkheid en kameraadschap voor alle menschen. Mona had op die dag een uur in ongerustheid gezeten. Rose-Lotte had het kind in de laatste studio binnen zien gaan, maar Mona kende Ludo niet verder dan uit een paar woorden in 't voorbijgaan of een groet als ze elkaar zagen.

De man sloot vriendschap met Ludo. Hij bracht hem na een uur aan zijn hand bij Mona binnen en hij zei, bij wijze van introductie: „Ik vin Ludo lief."

Door de man was Ludo een beetje ontdooid. Hij bleek eigenlijk een aardige jongen te zijn. Maar het was onbegrijpelijk hoe de man dat zoo direct achter die leelijke teruggetrokken figuur gezien had.

Het is een primitief instinct van kinderen. Ze zijn nog niet lang genoeg in het leven om er zich door te laten begoochelen. Sommige kinderen verliezen dat al in de wieg, anderen, zooals de man, houden het de eerste jaren van hun leven, tot de wereld er over heen groeit en het bedekt en verstopt. En er zijn héél enkele menschen die het hun heele leven houden.

Mona vertrouwde zóó in de man's heldere blik, dat ze Ludo, hoewel ze hem onaantrekkelijk vond,

vriendelijk in haar huis heeft ontvangen. Sinds die tijd loopt hij nog wel eens bij haar binnen. En soms zit hij uren met Huug te praten. Hij vindt zichzelf een vrijbuiter, hij noemt zich „een eenling met een vrije ziel en zonder banden aan menschen". Maar Mona weet, dat hij voor haar gezin en ook voor Rose-Lotte en nog voor heel veel andere menschen, alles doen zou, alles geven en al zijn egoïste ideeën en principe's vergeten zou. Hij is zoo'n echt voorbeeld van een Parijschen artist, die eindeloos praat over eenlingen, over de onafhankelijkheid van menschen van elkaar, en die in de praktijk zijn laatste maaltijd met ieder willekeurig ander mensch, dat honger heeft, zou deelen.

Ludo is een maand met vacantie geweest, ergens naar een kleine, eenzame plaats, waar hij niemand kende en waar niemand hém kende. Waar hij in een oude werkbroek en een shirt rondliep in de prachtige omgeving, dagen achtereen, zonder dat iemand naar hem omkeek.

Nu is hij in Parijs terug, bruin verbrand als een Indiaan en met de zon nog in zijn oogen. De man heeft hem bij zijn thuiskomst direct opgemerkt en heeft hem uitbundig verwelkomd. Ludo komt direct al bij Mona, met een melkkannetje in zijn hand.

„Ik heb niets in huis dan thee en suiker. Heb

je wat melk voor me? Ik ben uitgedroogd en uitgehongerd."

„Ga maar zitten", zegt Mona, „ik heb thee gezet, genoeg voor heel Montparnasse, en ik heb een restant macaroni met ham waar we ons juist vanmiddag in een vlaag van rijkdomswaanzin aan te buiten zijn gegaan."

Terwijl Ludo eet en drinkt, roept ze Huug, die bij George over zwaarwichtige dingen zit te praten. Rose-Lotte en George komen met Huug mee om Ludo te begroeten. Mona schenkt koppen vol thee, terwijl Ludo over zijn vacantie vertelt.

„Stel je dat eens voor", zegt hij, „vier weken heelemaal alleen ergens buiten, in een natuur —! Fantastisch mooi. Vier weken van rust, van uit-de-menschen-zijn, zonder praten, zonder één enkel mensch te zien. Dan kom je weer terug in de maatschappij. Hoestende kinderen, menschen met blousjes aan en kringen onder hun oogen. Stinkende métro. Drukte, herrie overal. Hoe je dan verlangt om weer terug te zijn met jezelf in je eenzame dorpje!"

„Ja", zegt Huug, „'t klinkt heel mooi, voor een tijdje. Maar zou jij 't daar uithouden, je leven lang? Zou je niet terug verlangen naar Parijs? Naar de atmosfeer hier? Zou jij je ergens anders zóó thuis voelen als in de sfeer van 't oude Montparnasse?"

Ludo trekt zijn schouders op.

„Ja, de sfeer van Parijs, daar heb ik daar in de eenzaamheid ook wel naar verlangd. Maar wat er aan vast zit, zie je. De heele maatschappij van knellende kleeren, onnatuurlijke manieren, vreemde menschen."

„Kerel, jij reageert óók beleefd op Mona's enthousiaste ontvangst van jou in de bewoonde wereld."

George kan het niet laten om tusschen ieder gesprek door nonsens te zeggen. Maar het verwart Ludo direct. Hij zegt alleen nog:

„Ik geloof, dat Mona wel begrijpt, wat ik bedoel. Misschien voelt ze het wel net zoo."

En dan zit hij er weer stil en gesloten bij.

Als ze allemaal weer in hun eigen studio's zijn en Mona rustig naar Huug's werk zit te kijken, denkt ze er over na.

Ja, ze kan zich wel indenken, wat dat buitenleven van in zich-zelf gekeerd zijn in zon en wind voor Ludo beteekende. Het was een periode van rust voor zijn geest, zooals ze die zelf kent van de uren als ze stil zit in de studio en „naar binnen kijkt" zooals ze dat noemt. Ludo had zijn eenzaamheid ook in de stad kunnen hebben. En het zou een veel minder éénzijdige eenzaamheid geweest zijn. Want daar buiten miste hij de sfeer van de groote stad. Nu hij terugge-

komen is, haat hij de maatschappij en de menschen, maar toen hij daar buiten was, verlangde hij naar de sfeer.

En is het niet hetzelfde? De sfeer van Parijs, dat is toch de menschen, die er leven en de menschen, die er geleefd hebben. De menschen die er nú leven brengen de maatschappelijke sfeer. Ze brengen het werkelijke, levende *heden;* en de menschen die er geleefd hebben brengen de sfeer van wat ze achter gelaten hebben aan historie, aan gebouwen, monumenten, wetenschap en kunst.

Voor ons lichaam en ook voor onze geest hebben wij de eenzaamheid in de natuur soms noodig. Maar voor de geest hebben wij méér nog die sfeer noodig. De maatschappij, de menschen. Wij leven niet als eenlingen. Wij hebben de menschen, die leven en geleefd hebben, noodig. Ze bouwen ons op met hun schoonheid, hun muziek, hun kunst en ook door wat ze ons geven aan gevoel: verantwoordelijkheid, liefde, medelijden. Wij hebben de menschen noodig om geestelijk niet stil te blijven staan. En als je eenmaal ingezien hebt, dat de menschen elkaar noodig hebben, dat wij niet als eenlingen kunnen en mogen leven, maar dat wij zijn: het menschdom, dan kan de ontzettende eenzaamheid van al die menschen stuk voor stuk je wel eens héél anders aangrijpen dan de heerlijke, rustige eenzaamheid

van een vacantie-mensch in een mooi klein dorpje.

Ludo noemt zichzelf een eenling met een vrije ziel en zonder banden aan menschen. Hij is het absolute tegendeel van Mona, die, sinds ze dit alles zóó ingezien heeft, sterk voelt, dat ze niet buiten de menschen kan en niet buiten de maatschappij met al haar ellende en fouten. Die liefde heeft voor de menschen in 't algemeen en voor de menschen in 't bizonder. En Mona kan Ludo niet gelooven, want ze heeft honderd bewijzen tégen zijn stelling, uit zijn eigen leven.

Waarom verlangen zooveel menschen er naar om eenlingen te zijn? Het is toch een soort van verwaandheid om te denken, dat je genoeg hebt aan jezelf. Want waarom zou de wereld dan zóó zijn ingesteld? Waarom ben je dan geboren als mensch tusschen menschen? Waarom ben je vanaf Adam en Eva uit menschen voortgekomen en kan er uit die schakel van Ludo en Mona tot Noach terug geen enkel mensch gemist worden of Mona en Huug en Ludo zouden niet dezelfden zijn geweest? Voor de geboorte van de man waren twee menschen noodig, Huug en Mona, en voor ieder van hen waren er ook twee noodig, dat is al zes menschen voor de man alleen en zoo gaat de schakel door tot Adam toe en er kan geen mensch uit gemist worden. Is het niet een machtig idée?

Mona vindt menschen die zich eenlingen noemen egoïsten met een waandenkbeeld. Want ze gelooft tè sterk in God en Zijn schepping dan dat ze gelooven kan in eenlingen.

Als Mona met haar gedachten zóó ver is, komt de man met een uitgestrekte arm en een dichtgeknepen vuist de studio binnen.

„Moeder, ik heeft een engelachtig beest gevangen!"

Mona moet haar oogen dicht doen en haar hand openhouden. En als ze haar oogen verschrikt weer open doet om het gladde, koude gevalletje in haar hand, ziet ze een nattige oranje-roode slak. En de man juicht: „Ik vind de beest zóó lief!"

Met groote zorg neemt hij het slijmerige dier weer van Mona's hand en bedenkt dan enthousiast een nieuw plan.

„Ik zal het aan de mijnheeren geven."

„De mijnheeren", dat zijn Petrus en Johannes, de beelden van Huug, die sinds de geboorte van de man in de studio hebben gestaan. De man is zóó vertrouwd met hen, dat ze in vele van zijn plannen opgenomen worden. Vader, Moeder en „de mijnheeren" die vormen in zijn gedachten het gezin. En met een royaal gebaar legt de man nu de slak, die Mona versmaad heeft, als een geschenk in de uitgestrekte hand van het Petrusbeeld.

HOOFDSTUK III

MONA heeft de man in de box „opgeborgen". Eigenlijk is hij al veel te groot voor de box. Maar omdat de studio in zooveel afdeelingen verdeeld is, de werkhoek van Huug, de eet- en woonhoek en het slaapgedeelte, was het wel makkelijk om de box te laten staan, bij wijze van kinderafdeeling, óók toen de man er eigenlijk al uitgegroeid was. Er staan een stoeltje en een tafeltje in, door George en Huug vervaardigd, en in een kist liggen de man's eigendommen voor zoover die niet over de verdere ruimte van de box verspreid zijn. Mona heeft de man van het begin af het idee gesuggereerd dat het een geweldige buitenkans is om een eigen hoekje te hebben, een box. Soms stapt Mona over het hek en gaat bij hem op visite. Dan zegt ze: „Wat vind ik 't hier gezellig!"

En daarom heeft de man er meestal geen bezwaar tegen om in de box opgeborgen te worden als Mona hem niet in de studio gebruiken kan. Hij voelt er zich thuis.

Mona heeft het nu veel te druk om zich met de man te bemoeien, omdat ze heelemaal in beslag wordt genomen door 't maken van groot toilet. Ze heeft in de keuken haar haar gewasschen, zoodat het nu nog in vochtige krullen om haar schouders hangt. Daarna heeft ze na lang aarzelen tusschen nog twee andere eenvoudige jurken uit de kast, een grijs japonnetje voor de dag gehaald, dat er tenslotte nog het meest respectable uitziet, hoewel het ook al een oud bezit is. En zoo is ze met groote ernst in alle soorten van kleedingstukken te werk gegaan, van mutsen tot kousen en schoenen toe. Er is niet veel keuze, maar er zijn tenslotte toch nog nuances en graden in afgedragenheid.

Dit alles moest gebeuren, omdat Huug deze morgen een briefje heeft ontvangen met het verzoek om een bezoek te brengen aan een Amerikaan, een bekend millionair, die hem wilde spreken over de verkoop van de twee apostelen. Huug heeft ze op een expositie gehad, die Petrus en Johannes, en de millionair was er dadelijk door getroffen. Mona had direct begrepen, dat hij ze nemen zou. Ze twijfelde er niet aan, zelfs toen ze er dagen lang niets van hoorden. Want ze gelooft in Huug en ze gelooft in zijn apostelen. Zelfs zóó sterk, dat het haar een beetje aan het hart gaat, dat Petrus met

zijn stoere handen, die zoo op Huug's handen lijken en Johannes met zijn milde oogen, nu voortaan staan zullen in het huis van een vreemden Amerikaan.

Toen Huug wegging heeft hij gezegd:

„Als hij ze neemt, Mona, dan gaan we feest vieren."

Straks zal hij thuis komen met véél, véél geld. Dan zullen ze gaan eten in de stad. Dan zullen ze feest vieren zooals in geen jaren, dan —.

Ja, maar het houdt nog zooveel méér in. Het „dan" is zoo vér uitgebreid. Het zal het einde zijn van zoo veel zorgen en zoo veel moeiten. Vóór alle dingen zal het beteekenen dat ze een studio als atelier voor Huug zullen kunnen huren. Er staan nog twee studio's in het complex waar ze wonen, vrij. Het atelier vlak naast hen en nog een ander naast Ludo.

Mona is zoo rusteloos en opgewonden, dat ze niet stil kan zitten wachten tot Huug met de beslissing thuis zal komen. Ze is al té overtuigd van die beslissing. Ze loopt, met haar natte krullen, even binnen in de studio die aan hun woonplaats grenst.

Het is een kleine studio, maar er is goed licht. Ze heeft de laatste weken hier dikwijls gestaan met steeds dezelfde gedachte: Als we toch maar geld hadden om dit atelier te huren. Als Huug

maar een rustig eigen plekje had om te werken, en niet altijd zoo benauwd, zoo onvrij en onrustig met de man en mij in één studio zat.

Nu zullen ze geld hebben. —

Mona staat tegen de deurpost geleund en overziet de kale, leege ruimte. In gedachten plaatst ze er Huug's instrumenten, beelden en eigendommen in. En dan ineens krijgt ze een idée: àls ze het vast eens een beetje inrichtte! Als ze Huug's voornaamste werktuigen al overhuisde; zoodat als hij haar de verrassing van de verkoop denkt te brengen, hij zélf verrast zal worden door het feit dat zij zóó in hem geloofd heeft dat ze niet eens aan een teleurstelling heeft gedacht. En dat ze er 't eerst van alles aan gedacht heeft, hoe hij met dit geld geholpen kan worden.

Of is het misschien àl te voorbarig? Als het tóch een teleurstelling wordt, als hij met den Amerikaan niet tot overeenstemming is kunnen komen? Dan zal deze verrassing wel héél misplaatst en pijnlijk uitvallen.

Maar als ze Rose-Lotte in het tuintje hoort loopen, is ze besloten. Ze vertelt Rose-Lotte van de twee apostelen, die Huug aan 't verkoopen is en van de verrassing, die ze hem bereiden wil. Rose-Lotte is direct enthousiast. Ze weet, hoe dringend dit noodig is: een eigen werkplaats

voor Huug. Ze heeft gezien hoe goed het eerst ging, toen ze pas getrouwd waren, om te leven en te werken in één studio. Hoe Mona alles zóó regelde, dat Huug nooit last van haar had. Hoe ze uren achtereen stil zat toe te kijken als hij werkte en ze hem niet stoorde en zorgde, dat hij tijd en rust en ruimte had voor zijn werk. Maar toen de kleine man was geboren, had Rose-Lotte de toestand bij haar buren zien veranderen. Toen was er minder ruimte en rust en tijd voor Huug. Ze zag hoe ze beiden moedeloos werden. Huug, omdat hij niet werken kon in de drukte van een gezin; en Mona, omdat ze geen oplossing voor hem zag. Omdat ze toch niet iedere middag en iedere ochtend met het kind uit kon gaan. Omdat Huug daarmee tenslotte tóch nog geen plekje had, waar hij ten allen tijde ongestoord kon werken.

Rose-Lotte is enthousiast over Mona's optimiste plan. Ze dragen samen voorzichtig het een en ander over. Ze hangen een paar teekeningen en een gebatikte doek aan de muur. Hoewel het pas een begin is, ziet het er na een half uur toch al bewoonbaar uit. En de oude studio, die nu uitsluitend woon- en slaapkamer kan worden, lijkt ineens twee maal zoo groot en zoo ruim, nu de werkhoek van Huug vrij is gekomen.

Dan wordt de kleine man wakker. Hij staat

rechtop in het bedje dat Huug voor hem getimmerd heeft en begint dadelijk een heeleboel te vertellen. Mona tilt hem in haar armen. Ze houdt hem hoog in de lucht en dan dicht tegen zich aan. Ze kust zijn warme hoofd met de dichte blonde krullen, háár krullen, en dan zijn oogen, die zoo kinderlijk en rond zijn.

„Manneke", zegt ze, met haar warme, blije glimlach, „moeder gaat je prachtig aankleeden, want er is groot feest. Moeder gaat honderd mooie pakjes voor je koopen, en sokjes en schoenen. En een bal en een olifant en een beer en alles wat je maar hebben wilt."

De man schatert in haar armen. Hij trappelt opgewonden met zijn stevige bloote beenen. Hij leeft direct mee in de uitgelaten blijdschap van Mona. Rose-Lotte wordt er ook door aangestoken. Ze probeert plagend Mona het kind af te nemen, maar Mona loopt hard met den trappelenden jongen door de studio naar buiten, weer door de studio, waar ze wordt opgevangen, hijgend en warm en lachend, in Huug's uitgespreide armen.

Ze is opeens bedaard, kijkt in spanning naar hem op. Maar ze ziet het al in zijn gezicht, nog vóór hij 't zegt: „Verkocht!"

Mona kust hem, over het kind heen. Ze kijkt hem zoo warm en ernstig aan.

„Ik wist het," zegt ze, „ik heb het al die tijd geweten, Huug, dat er nu eindelijk iemand gekomen was die ziet hóe mooi je werk is. Die er waardeering voor heeft en er geld voor over heeft."

Huug neemt den jongen van haar over. Hij is ontroerd door het geluk, door haar woorden, door de toekomst die zonder zorgen lijkt. Hij buigt zich over het spartelende kind, om zijn gezicht even te verbergen.

Als het voorbij is, dat eene héél dankbare moment, voeren Mona en Rose-Lotte hem mee naar de nieuwe studio. Huug kijkt gretig rond. Dan zet hij de kleine man op de grond en waar Rose-Lotte bij is, kust hij Mona.

„Kind, wat een verrassing! Je weet het niet — ja, je weet het geloof ik toch wel, wat dit beteekent: een eigen werkplaats. Ik heb er zóó naar verlangd. Wat zal ik nu werken! En wat zal het ook rustiger en makkelijker worden voor jou. Zal dit het einde zijn van de moeilijke maanden die achter ons liggen?"

„O ja!" zegt Mona, in vast vertrouwen, „dit zal zeker het einde zijn. Nu zul je kunnen werken en je zult meer gaan verkoopen. Die Amerikaan zal je er in brengen."

Ze blijven even rustig praten, over alle nieuwe mogelijkheden die ze nu voor zich zien. Maar

dan breekt Mona's uitgelaten blijdschap weer door. Ze kan niet rustig blijven zitten.

„Waar gaan we nu eten, liefste? De man mag de heele avond bij Rose-Lotte blijven."

Het valt Huug nu pas op, dat Mona haar grijze jurk aan heeft, dat haar krullen nog los op haar schouders vallen en nog een vochtige glans hebben. Ze ziet er zoo jong en blij uit. Het is al zoo héél lang geleden dat ze zoo'n zorgeloos gelukkige dag gehad hebben. Het valt hem héél moeilijk om haar, na haar verrassing voor hem, teleur te stellen.

„Ik heb nog geen geld. Hij zou me over een paar dagen een cheque sturen."

Mona's smalle, meisjesachtige gezicht betrekt even. Ze heeft zich zóó enorm verheugd. Om feest te vieren. Om vroolijk te zijn. Om buitensporige dingen te doen. Om die maanden van druk en moeite te vergeten.

„Heb je geen contanten meer?" vraagt ze.

„Jawel," moet hij toegeven, „maar we moeten niet roekeloos zijn, liefste. Het duurt misschien nog een week, twee weken voor dat geld komt."

Ze staat even na te denken. Huug strekt zijn hand naar haar uit. Maar Rose-Lotte zegt:

„Jullie kunnen wel wat van ons leenen. George heeft pas wat verkocht. We kunnen 't wel twee weken missen."

Mona knikt haar toe.

„Neen, dat zou ik toch niet willen. Maar ik weet wel iets anders. We kunnen van de man leenen. Hij heeft al een heel bedrag in zijn potje. We hebben er altijd iets ingestopt. Iedere kleinste kleinigheid die we maar missen konden, vanaf de dag van zijn geboorte. En we hebben er nóóit iets uitgehaald, zelfs niet in de allerergste dagen. Maar we kunnen nu toch wel wat van hem leenen! We zullen hem het dubbele teruggeven. Want hij moet toch mee profiteeren van onze plotselinge rijkdom. Vind je het roekeloos, Huug?"

Het is hem niet goed mogelijk haar dit te weigeren. Ze is nu kinderlijk in het doordrijven van een pretje, maar hij voelt wel hoe dit een reactie is op de maanden waarin ze niets voor zichzelf gevraagd heeft, en steeds maar tobde om hem en om het kind. Ze is zoo dapper geweest en zoo weinig-eischend, terwijl hij zelf steeds toegaf aan zijn downe buien, aan zijn woede omdat hij niet werken kón in de drukte van een rommelige huiskamer. Hij herinnert zich nu, hoe hij 't haar soms verweten heeft; hoe hij driftig naar buiten is geloopen en uren in een café zat, met het hopelooze gevoel dat alles kapot was. Zijn talent, zijn toekomst, ook zijn geluk met Mona. En hij beseft nu pas hoe

dapper en standvastig zij geweest is. Hoe ze dat alles, zijn talent en hun toekomst en geluk, vastgehouden heeft, stevig vastgehouden, zoodat het niet kapot vallen kón.

„Ja, het is wel een beetje roekeloos, Mona!"

Ze blijft hem aankijken, met wat vergroote pupillen en warme wangen. Ze strekt haar handen uit.

„Laten we dan maar roekeloos zijn, Huug! Je weet niet hoeveel behoefte ik er aan heb om één keertje, één keertje roekeloos en zorgeloos te zijn. Na vanavond zal ik weer een degelijke, spaarzame huisvrouw worden."

Rose-Lotte, met de man in haar armen, helpt Mona mee. Ze animeert het uitgaans-plan. Maar dat is al niet meer noodig. Huug zwicht ook voor de verleiding om één keer, één keer, roekeloos en zorgeloos te zijn.

Terwijl Mona het eten voor het kind klaarmaakt, wat ze hem nog geven wil voor hij met bed en al voor één avond naar Rose-Lotte verhuizen zal, en Huug de meest geschikte artikelen uit zijn magere garderobe bij elkaar zoekt, komt George nog even binnen loopen. Hij gaat juist in de deuropening tusschen de studio en het keukentje staan, want Rose-Lotte die in de studio Huug helpt met het poetsen van zijn schoenen, en Mona boven het fornuis in de keuken, vertellen hem

tegelijk over de verkoop van de twee apostelen.

George is een hooge, forsche kerel met handen en voeten van kolossale afmetingen. Het merkwaardige van George is, dat hij, in tegenstelling met zijn eigen omvang, bij voorkeur heele kleine, minitieuse dingen teekent en op een zéér nauwkeurige manier. Rose-Lotte, die zelf óók teekent, forsche, royale schetsen, plaagt haar man met zijn fijne werk: Als George een portret teekent zijn zelfs de oogharen in aantal en afmeting photografisch juist!

„Vind jij het roekeloos om van onzen bloedeigen zoon geld te leenen tegen 100 %?"

George lacht in de richting van de keuken.

„Je bloedeigen zoon zal er wel geen nadeel van ondervinden."

„Natuurlijk niet. Zelfs wanneer die Amerikaan er van door ging met onze apostelen en er nooit een cheque voor stuurde, dan zou ik mijn belofte houden. Ik zou in eigen persoon het geld terug verdienen."

„Daar zullen we je aan houden!" roept Huug, vanuit de studio.

De kleine man scharrelt tusschen al die menschen in de studio. George volgt hem overal met zijn oogen.

„Waar is Huug's rommel?" vraagt hij ineens, als de man op onderzoek uit gaat in de bijna

leege werkhoek van zijn vader. Terwijl Huug, in de studio, protesteert tegen de waardeeringlooze benaming van zijn eigendommen, vertelt Mona in de keuken over de verrassing van het nieuwe atelier. Het is werkelijk verwonderlijk dat George, in de drukke, uitgelaten stemming van Mona, die steeds doorgaat met het opmaken van fantastische rijkdomsplannen in de keuken, en Huug die in de studio Rose-Lotte met een schoenenborstel achterna zit, omdat ze niet mee protesteert tegen het woord „rommel", nog tot een zakelijke opmerking komt.

„Heb je het atelier hiernaast dan al gehuurd?"

Mona wuift hem toe met een houten lepel.

„Neen, prozaïsch individu! Maar ik had de sleutel om het aan eventueele belangstellenden te vertoonen, en we zullen het morgen huren."

„Dan mag je wel oppassen dat de eigenaar er niet juist toevallig vanavond naar gaat kijken, of het van iemand hoort. Je kunt er een hoop last van krijgen."

Mona draait de gaskraan uit, zet het pannetje op de aanrecht. Dan gaat ze vlak voor George staan.

„O, jij deprimeerend wezen! Natuurlijk zal hij het van niemand hooren, want in de zes studio's die door het concierge-huis aan het oog der wereld worden onttrokken, is geen inboorling die mij zou verraden. Overigens kunnen we ook

vanavond nog wel even langs den huisbaas gaan, als je dat gerust kan stellen."

Als Rose-Lotte met de man en George met het bedje vertrokken zijn, herhaalt Mona dat plan nog eens.

„Laten we een taxi nemen en meteen even naar den huisbaas rijden, Huug. Het zal de kroon op deze dag zijn, als het atelier je eigendom is."

Huug, in een afgeborsteld bruin pak en met keurig gepoetste schoenen, legt tien uitgespreide vingers in Mona's haar. Dat is een van zijn speciale liefkoozende bewegingen. Mona slaat direct haar armen om zijn hals.

„Een taxi?" plaagt Huug, „je hebt toch geen grootheidswaan gekregen, liefste? We zullen de eenvoud blijven betrachten en ons in de metro van hier naar een gezellig punt in de stad verplaatsen."

Mona schudt hem, met haar gevouwen handen achter zijn hoofd, heen en weer.

„Nee, Huug, we gaan in een taxi rijden. Zooals.... zooals vroeger toen we alleen nog maar erg verliefd op elkaar waren en nog geen zorgen samen hadden gehad."

Huug neemt wat geld uit de spaarpot van de man, en Mona schrijft er een zakelijke schuldbekentenis bij. Ze onderteekent die alleen, wil Huug's naam er niet bij vermeld hebben, want

het is alleen háár roekelooze plan. Dan rijden ze in een taxi, zooals toen ze alleen nog maar erg verliefd waren. Nu hebben ze veel zorgen samen gehad, maar ze zijn nóg heel erg verliefd.

Huug heeft een arm om haar heen geslagen en in iedere stille straat kust hij haar. Mona is een beetje bedaard, nu ze haar zin heeft en ze in een taxi naar den huisbaas rijden om het contract voor het huren van het atelier te maken. Ze zit stil in Huug's arm, en als ze opkijkt, zien ze elkaar met stralende oogen aan. Ze denkt aan de keeren, dat ze zoo met hem in een taxi heeft gezeten toen ze nog niet getrouwd waren. Ze voelt zoo duidelijk het verschil. Toén was hij de man, in wien ze haar ideaal zag. Van wien ze zóó hield, dat ze er de heele wereld om ondersteboven zou loopen om met hem te kunnen trouwen.

Nu is ze met hem getrouwd. Nu is hij niet zoo'n onaantastbaar ideaal meer. Nu is ze niet meer zóó onberedeneerd verliefd op hem. Want nu heeft ze teleurstellingen gehad en hebben ze héél véél zorgen samen moeten dragen. Maar door dat alles heen, heeft ze hem meer en hechter dan vroeger lief. Nu is er voor dat door-het-dolle-heen, een vastere, sterkere liefde voor hem gegroeid.

Ze rijden naar den huisbaas. Hij is even verbaasd als hij ze ziet, twee menschen die hij niet

anders dan in geldzorgen kent. Maar hun stralende, jonge blijdschap treft hem.

„We willen het atelier naast ons erbij huren. Ik heb een paar groote stukken verkocht."

De twee mannen praten samen over de regeling. Huug wil een contract teekenen voor een jaar. Het is wel een beetje gewaagd, maar deze verkoop heeft hem optimist gemaakt. Als hij maar een werkplaats heeft zal hij kunnen werken en als hij goed werk maakt zal hij zeker wel meer verkoopen. En de huurprijs valt hem nog mee.

Dan rijden ze in de taxi, die royaal gewacht heeft, naar een bekend restaurant. Mona wil midden tusschen de menschen zitten, inplaats van aan een hoektafeltje dat Huug uitzocht.

„Neen," zegt ze, en dat toont haar stemming, „ik wil er nu middenin zitten, Huug. Ik wil erbij hooren, bij dit vroolijke geheel."

Ze zoeken langdurig op de spijskaart. Ze willen iets extra lekkers hebben, iets wat Mona thuis nooit maken kan. Bij het uitkiezen van het diner is Huug veel royaler dan zij. Hij let niet op de prijzen. Hierin wil hij nu eens roekeloos zijn. Hij bestelt zelfs champagne.

Als het diner, héél uitgebreid voor Huug, en wat matiger voor háár, op tafel staat, vouwt Mona haar handen. Ze kijkt Huug even aan. Hij ziet er verward en verlegen uit en kijkt in

de volle zaal om zich heen. Maar Mona let niet meer op hem. Ze bidt haar gebed, wat ze thuis ook nooit overslaat. Als ze weer opkijkt is er even een zwijgen tusschen hen. Dit is al zoo dikwijls gebeurd. Toen ze nog verloofd waren en wel eens meer samen in een restaurant aten.

Toen Mona voor 't eerst in een restaurant gebeden had, terwijl ze met een paar vrienden zaten, had hij zich daarover geschaamd. Later, toen ze alleen waren, had ze met hem er over gesproken.

„Het past niet, om te bidden in zoo'n omgeving," zei hij haar, „het is dan alleen een vorm, een gewoonte. Je bent er toch niet werkelijk met je heele hart bij in die drukte en die stemming. Daarom kun je het beter nalaten. Bid in je binnenkamer, waar je werkelijk tot bidden gestemd bent."

Ze had hem ernstig aangekeken.

„Maar Huug," had ze hem gevraagd, „zeg me eens eerlijk, waarom bad jij niet: omdat je hart er in die omgeving niet toe gestemd was, of omdat je je er voor schaamde?"

En ze had hem gezegd hoe ze 't hem nooit verwijten zou als hij thuis soms niet gestemd was om te bidden. Dat het voor hem geen sleur moest zijn, geen quaestie van gewoonte het niet of wèl bidden. Dat zij graag zou zien, dat hij

iedere dag met haar bad, maar als hij het om zijn stemming soms niet doen kon, ze blij zou zijn dat hij het niet oppervlakkig opnam. Maar als ze in een restaurant zat, dan wilde ze altijd danken. Ze wilde niet toegeven aan valsche schaamte. Zelfs als ze eens niet in een stemming mocht zijn om nauw contact met God te zoeken, dan wilde ze toch een kort dankgebed zeggen, om voor de menschen openlijk te toonen, dat ze behoorde tot degenen die Hem danken voor het leven en alles wat daartoe behoort.

Ze waren het niet eens geworden en daarom volgt er een zwijgen na Mona's gebed, omdat er al zooveel over gesproken is. En Mona voelt: Nu schaamt Huug zich om het niet te doen, en hij schaamt zich om het wèl te doen! Ze steekt hem over de tafel haar hand toe en ze knikt even. Er zal nu toch wel een dag komen waarop hij kiezen zal.

„Dear-one", zegt Huug alleen, als hij een oogenblik haar hand houdt.

Dan zien ze een kennis, een vriend van Huug, die vroeger dikwijls bij hen kwam. Mona wuift hem toe met haar hand; en als hij even bij hen komt en zij hem het heele verkoopverhaal vertellen, zijn ze direct weer in de feestelijke stemming. Huug schenkt den jongen ook een glas champagne in, ze bieden hem een vorstelijk maal

aan, en later trekt hij met hen mee om een kopje koffie te drinken. Huug en Mona blijven tot heel laat in de stad. Ze zitten nog een uurtje op de boulevard en tenslotte rijden ze in een taxi naar huis.

Als ze in bed liggen — de man is bij Rose-Lotte en George onderdak gebleven — vraagt Mona, al half slapend: „Zullen we ooit in ons leven nog eens zoo'n dolle dag beleven?"

Maar Huug, met zijn uitgespreide vingers in haar haar zegt zachtjes: „Mona, liefste, we zijn tot nu toe altijd gelukkig geweest, al was het ook een beetje moeilijk. Maar van nu af zal iedere dag een feest zijn."

Mona schiet ineens nog overeind.

„Maar jongen, je wilt toch niet voortaan iedere dag zulke festijnen aanrichten en zoo lichtzinnig leven als vandaag?"

„Neen, kind", lacht hij, „maar ik zal nu de heele dag werken en veel geld verdienen voor de man en voor jou, zoodat we geen zorgen daarover meer zullen hebben. En we zullen altijd samen zijn. Is dat een feest of niet?"

Mona zucht héél diep, van zóóveel geluk, als ze zich weer achterover in het kussen laat vallen.

HOOFDSTUK IV

MONA zit aan de tafel, die bedekt is met papieren vol cijfers. Ze heeft haar kin op haar hand gesteund en haar oogen kijken aandachtig naar een papier dat voor haar op tafel ligt. Ze heeft een berekening opgemaakt, voor het heden en voor de toekomst. Ze telt het geld dat nog in de spaarpot van de kleine man is. Ze wil nog meer van hem leenen, want er zijn dingen die, nu de toekomst er ineens zoo heel anders uitziet, direct gedaan moeten worden. Op het lijstje van het heden staan: een paar schoenen voor Huug. Dat kàn werkelijk niet meer wachten tot het geld van de apostelen er is. En een overhemd voor Huug. Het was werkelijk pijnlijk, dat het mooiste hemd dat hij voor het feest van gisteren had aangetrokken, zóó'n gestopt ding was geweest. Ze loopt naar het kastje waarin hun goed ligt. Ze controleert Huug's sokken. Ja, daar zijn werkelijk nog twee intacte paren voorhanden, dus dat kan wel wachten tot de groote bom binnen is. Mona is even in de verleiding om naar haar

eigen kousen te kijken, maar ze weet precies dat die er aan toe zijn zooals Huug's overhemden. Daarom kijkt ze maar liever niet. Ze heeft nu al zoolang met kapotte en gestopte kousen geloopen, dat ze dat nog wel even kan blijven doen tot het geld er is. Het doet er niet veel toe. Op het lijstje voor de toekomst schrijft ze bij: sokken voor Huug, kousen voor Mona.

Wat ook niet meer wachten kan is wat kleeren voor de man. Hij loopt nu, in 't hartje van de zomer, nog met een wollen wintertruitje. Ze zal wel iets goedkoops voor hem kunnen vinden, voorloopig. En als 't geld er is, — 't lijstje voor de toekomst — zal ze zijn garderobe keurig in orde maken.

Ze telt het bij elkaar op: schoenen voor Huug, overhemden voor Huug en een pakje voor de man.

Er blijft nog wat geld over in het spaarpotje. Eigenlijk moet ze zoo broodnoodig een nieuwe groentenpan hebben. Als ze die dan vast eens — neen, het kán tenslotte nog wel een tijdje wachten. Ze zal zich wel behelpen in de keuken.

Mona ruimt de papieren bij elkaar. Ze bergt de lange lijst van benoodigdheden in de toekomst, met een nieuwe schuldbekentenis voor het geld dat ze genomen heeft voor de dingen van het heden, in de spaarpot.

Ze is eigenlijk niet heelemaal voldaan. Terwijl

ze — nog nadenkend — tegen de tafel geleund blijft staan, kijkt ze naar de man, die in zijn box een rustig spelletje met een papier en wat oude kleurpotlooden van Rose-Lotte zit te doen. Ze zou zoo graag nog een nieuw kussen in het bedje van de man hebben en een dekentje voor als 't wat verder in 't jaar zou zijn. O ja, maar dan zal ze immers geld hebben voor alle behoeften van de kleine man en van de groote man. Ze glimlacht even, want ze vergat te denken: en voor de behoeften van haar zelf.

Die middag brengt ze de man weer bij Rose-Lotte en neemt Huug mee in de stad. Hij moppert een beetje, want hij heeft het land aan boodschappen doen.

„'s Zomers in een groote stad. Het is niet om te doen. Het is gewoon moordend, voor je werk, voor je gezondheid, voor je humeur."

Mona heeft haar arm door de zijne gestoken. Ze is iets meer dan een hoofd kleiner dan hij. Want Huug is een boom, zoo lang. Ze moet haar hoofd opheffen als ze hem aankijken wil.

„Het volgende jaar, Huug", zegt ze, met een lach over haar heele gezichtje, „als je zooveel geld hebt verdiend als we nu allebei hopen en droomen, dan trekken we ergens naar een dorp in Zwitserland, of naar de Dolomieten, of naar Holland, aan de zee, of naar...."

Ze fantaseert maar door. Ze wil Huug laten voelen, hoe zeker ze op hem en de toekomst vertrouwt.

Ze komen eerst bij een schoenwinkel. Huug stelt zijn eischen: héél goedkoop en ijzer sterk. Mona knijpt even in zijn arm. Hij knipoogt achter de rug van den bediende naar haar. En ze lachen samen geluidloos over het air waarmee hij naar het allergoedkoopste vraagt. Precies alsof hij gezegd had: geef me het beste wat je hebt; de prijs komt er niet op aan.

Huug past schoenen. Hij heeft, zonder zich te schamen, zijn afgetrapte sandalen door de bediende uit laten trekken. Mona kijkt met veel interesse toe.

Wat heeft hij mooi gevormde voeten, denkt ze, net als zijn handen. Alles aan Huug is flink en goed gevormd. Van zijn hoofd tot zijn voeten.

Als Huug besloten heeft, kijkt de bediende naar Mona's voeten en vraagt of zij ook schoenen noodig heeft.

Mona bloost, terwijl ze haar voeten snel achteruit trekt. Ze ontkent geërgerd. Neen, ze heeft heusch geen schoenen noodig. Maar Huug heeft haar kleur opgemerkt en haar ergernis. Hij buigt zich voorover, ziet haar uitgeloopen, versleten schoenen.

„Maar kind", zegt hij in 't Hollandsch, „je hebt ze minstens even noodig als ik."

Mona schudt haar hoofd.

„Neen", zegt ze, „het kan best nog even wachten tot het geld er is. Ik moet nu nog een paar andere dingen koopen voor het geld dat we nog hebben."

Maar Huug neemt er geen genoegen mee. Hij strekt zijn hand uit en vraagt haar om het lijstje met de boodschappen. De bediende blijft geduldig wachten gedurende de onderhandeling van deze twee jonge menschen. Hij glimlacht een beetje minachtend om het air van dien man, die de goedkoopste schoenen vroeg en blijkbaar niet eens schoenen voor zijn vrouw — of is het zijn meisje? — kan koopen.

Maar Huug heeft een potlood uit zijn zak genomen en met een glimlach heeft hij het: twee overhemden voor Huug, in één overhemd veranderd.

„Ja", zegt hij, „mijn vrouw heeft óók schoenen noodig." Als de man zich omdraait om schoenen te halen, neemt Huug snel Mona's hand.

„Maar kind, toch!" zegt hij alleen verwijtend.

„Het doet er immers niet veel toe," weert ze zijn milde blik af. „Het kan mij heusch niets schelen wat voor schoenen ik aan heb."

Als ze weer buiten loopen, stevig gearmd, heeft

Huug het pak met twee paar afgetrapte schoenen onder zijn arm. Mona loopt steeds naar beneden te kijken.

„Vier nieuwe schoenen stapten eens vredig naast elkaar over de straat. Dat zou het begin kunnen zijn van een sprookje."

Dan koopen ze een overhemd voor Huug, en een pakje voor de man, in een van de groote magazijnen. De prijs van allebei is nog beneden de schatting van Mona, en daarom nemen ze staande aan een bar, nog een ice-cream voor ze naar huis gaan.

Een paar dagen later constateert Mona: het geld van de man is op! Er zijn nog een paar dingen gekomen die ze heeft moeten koopen. Eenige instrumenten voor Huug, toen een kussen voor het bed van de man, omdat hij de kapok uit het oude, kapotte kussen begon op te eten. En een rekening van een cadeau dat ze een half jaar geleden voor Rose-Lotte had gekocht, en totaal had vergeten.

„Nu is het de beurt aan jouw millionair, Huug. Ik vind dat hij niet vlug is."

Maar Huug zegt rustig: „Ach, zoo'n man kan dat niet begrijpen, wat het is om zoo dringend geld noodig te hebben. Ik zal hem nog een paar dagen tijd geven en dan ga ik er even heen."

Die avond eten ze bij Rose-Lotte. George is jarig en daarom zijn ze uitgenoodigd. De mannen schudden elkaar de hand, maar Mona trekt, met een knikje naar Rose-Lotte, George's hoofd naar beneden en geeft hem een zoen op zijn wang.

„Ik wensch je in alle opzichten véél goeds, Georgy," zegt ze, „en ik dank je voor alle vrindschap die jij en Rose-Lotte ook dit jaar weer voor ons getoond hebt. Ik ga je...."

Maar Huug valt haar luidruchtig in de rede: „Hiep hoera! dat was een werkelijke speech!"

Mona legt haar hand op zijn mond.

„Ik ben nog lang niet klaar. Ik wou nog zeggen, dat we je een enorm cadeau gaan geven zoodra de bom binnen is. Ik kon niet meer leenen van de man, want dien hebben we al failliet geplunderd." George maakt een meer dan bespottelijke buiging.

„Lieve Mona, je moederlijke kus, je warme woorden en je lieve bedoeling zijn mij méér waard dan het enormste cadeau ter wereld. Overigens zal ik dat wel nooit krijgen, want er is in Amerika een groote bank gesprongen en daarvan is jullie Amerikaan...."

Maar als hij ziet hoe doodsbleek Mona wordt en hoe verschrikkelijk Huug ervan schrikt, heeft hij al spijt van de grap, en vult gauw aan: „Daarvan is jullie Amerikaan gelukkig ongedeerd gebleven. Ik schrok zelf toen ik 't hoorde van

die bank, en daarom heb ik 't direct geïnformeerd."

Mona is op een stoel gaan zitten.

„Water!" zegt ze alleen. Rose-Lotte vliegt naar de keuken, met een verwijtende blik naar George. Maar als Mona het glas met water in haar hand houdt, lacht ze alweer, en gooit de heele inhoud onverwacht naar George's hoofd.

„'t Is of je gek bent, George!" zegt ze er bij.

George, druipend van 't water, antwoordt berouwvol: „Neen, lieve help, Mona-Lisa, als ik had geweten dat je er zoo'n impulsief temperament opnahoudt, dan had ik mijn onbetamelijke grap niet gedaan."

Huug alleen is ernstig gebleven.

„Kerel, je weet niet hoe ik geschrokken ben. Je moet je dat eens indenken, wat het zou beteekenen als die man werkelijk gefailleerd was. We hebben, behalve veel te veel uitgegeven, een contract voor dat atelier voor mij geteekend. We zitten daar voor een jaar aan."

George voelt zich werkelijk schuldig.

„Ik kan je met een beter bericht over de schrik heen helpen," vertelt hij nog. „Bij Artistique is een nabestelling gedaan op dat beeldje van den man met die emmer op zijn schouder, van je. Die man in Artistique vroeg me 't je vast te willen zeggen. Het is gevraagd in brons."

Huug komt werkelijk over de schrik heen:

„Mooi! zulke kleine dingen helpen altijd. Zoo kom je er tenminste in."

Aan tafel zijn ze alle vier vroolijk. George tapt eindeloos moppen. Daar is hij specialiteit in. Huug debatteert altijd heftig met Rose-Lotte. Die kunnen uren zitten vechten om een onnoozele kleinigheid. Daarbij worden ze het nooit eens; maar ze blijven toch goede vrienden, „teedere vrienden" zooals Rose-Lotte dat noemt.

Dan, als de twee vrouwen de boel opgeruimd hebben, zitten ze tot héél laat in de studio te praten.

George presenteert likeur en sigaretten. Mona ontvouwt fantastische rijkdomsplannen.

„Als Huug werkelijk zoover komt dat we ons in de luxe kunnen gaan begeven, dan koop ik vóór alles een gramophoon."

„Dan ga ik onmiddellijk verhuizen!" dreigt George.

Mona kijkt hem met één dichtgeknepen oog aan.

„Vind je jezelf aardig?" verzoekt ze te weten.

„O ja, merkwaardig aardig!" zegt George enthousiast.

Maar Mona trekt aan een van zijn formidable ooren en troeft hem:

„Enfin, 't is een kwestie van smaak!"

Het is een ongelooflijke weelde voor Huug om de heele ochtend ongestoord te kunnen werken.

Om uren achtereen te fluiten, zoo valsch en schel als hij maar wil, zonder er Mona mee te hinderen of de man te storen. Om rommel te mogen maken, waar hij maar wil. Om met zijn beelden door de werkplaats heen en weer te sjouwen. Om heelemaal vrij te zijn. En om dan tóch zoo nu en dan de gezelligheid te ondervinden van Mona, die even tijd heeft om bij hem binnen te komen, hem een kopje koffie te brengen, en met haar rustige blik een kwartiertje naar zijn werken te kijken. Hij vindt het altijd prettig als Mona zoo geïnteresseerd is in de dingen die hij maakt. En het ergert hem niet als ze aanmerkingen maakt. Want hij weet dat ze van zijn werk houdt, dat ze het waardeert en begrijpt. En haar aanmerkingen zijn meestal verstandig en gegrond.

Als Mona een nieuw stuk bekijkt, begint ze met de achterkant. En over het algemeen houdt ze het meest van de achterkanten en oordeelt ze daarnaar. Vooral bij menschenfiguren. Huug heeft daar dikwijls over nagedacht, en ten slotte is hij tot de conclusie gekomen: De voorkant, met het gezicht, meestal ook met de handen, en bij een vrouwelijke figuur, met de borsten, is te gecompliceerd voor haar. Ze kan beter de achterkant die vlakker en simpeler is, in zich opnemen. Ze houdt van die enkele forsche lijnen

van een rug, de houding van het hoofd, juist van achteren gezien.

Huug is meer op de finesses, op de kleinigheden van de achterkant gaan letten, en dat is zijn werk ten goede gekomen.

Mona geniet ook enorm van de vrijheid, de netheid en de rust in de studio, sinds Huug zijn eigen werkplaats heeft. Het lijkt haar of ze nu meer tijd over heeft omdat alles vlugger en makkelijker gaat. Ze speelt meer met de man, ze wandelt meer met hen. Ze helpt Rose-Lotte die altijd wonderlijke experimenten op kookgebied uit wil voeren, maar daar alléén meestal geen moed toe heeft. Ze naait in drie dagen uit twee oude jurken één nieuwe voor zichzelf. Ze houdt nog goed over voor een broekje voor de man. Ze is nog precies even zuinig en voorzichtig met haar uitgaven als vroeger, maar ze leeft met het gelukkige gevoel dat er geen zorgen meer zijn, dat er ook geen zorgen meer zullen komen.

Als ze rustig zit te naaien, komt Huug bij haar binnenstormen.

„Kom eens even kijken, Mona, ik heb een nieuw ontwerp."

Ze legt haar werk neer, kijkt nog even of de man rustig is in de tuin. In Huug's werkplaats staat een kleifiguur. De vormen zijn er reeds in

aangegeven, naar een paar teekeningen die op de tafel liggen.

Mona kijkt, van achteren, van voren, opzij. Het is de figuur van een vrouw, een héél jonge vrouw, en een kind. Een madonna? denkt Mona, of een moeder?

Huug kijkt in spanning naar haar. Hij wijst haar op de teekeningen.

„Hier zul je misschien beter zien wat ik bedoel."

Het is geen madonna, ziet Mona, en het is geen gewone moeder. Het is een jonge vrouw, bijna zelf een kind nog, die onwennig, vreemd, maar toch instinctief goed, een kind vasthoudt, met één hand om het bolletje.

Het gezicht is op al de verschillende teekeningen anders. En toch zit in allen dezelfde uitdrukking. Iets van verlangen, honger of ontberen.

„Het is niet heel origineel", zegt Huug nu. „Het onderwerp van het verlangen naar moederschap. Maar het is een rijk en onuitputtelijk onderwerp, omdat het zoo levend en menschelijk is. Weet je hoe ik dit, juist dit, gevonden heb? Door Rose-Lotte. Zóó stond ze, precies zoo. Maar het is moeilijk om haar uitdrukking in een andere persoon over te brengen. Het heeft me onbeschrijflijk getroffen."

„Arme Rose-Lotte."

Huug kijkt Mona zwijgend aan. Zal ze niet

nog iets anders zeggen? Ja, natuurlijk, arme Rose-Lotte, daar heeft ze gelijk in. Dan zegt ze:

„Je kunt het niet maken, Huug, dit ontwerp. Ze zal zichzelf, of in ieder geval haar verdriet er in herkennen."

„Ja, maar lieve Mona," protesteert Huug „dat is toch wel een beetje overdreven. Ze weet toch niet dat ik haar als model geobserveerd heb, toen ze daar met de man zoo stond, een paar dagen geleden. Ze zal zich misschien niet eens herinneren dat ze überhaupt zoo gestaan heeft. Ik heb expres een heel ander type vrouw en een véél jonger kind genomen. En haar verdriet is toch het verdriet van véél vrouwen."

Mona spreekt hem niet tegen. Ze blijft maar stil naar dat beeld kijken. Dan, ineens, loopt ze naar Huug toe, die nog op zijn kruk zit, en klimt op zijn knie. Huug steunt haar direct in zijn armen.

„Zie je, liefste", zegt Mona, „ik zou het zoo vreeslijk vinden om Rose-Lotte pijn te doen. We zijn zelf zoo onvergelijkelijk gelukkig. Zijn we niet? Rose-Lotte is altijd zoo hartelijk voor ons. Ik houd véél van haar, weet je. En om haar nu pijn te doen met dat! Want waar zijn we nu zelf zoo gelukkig om? Niet alleen met elkaar, maar om samen te leven en te werken voor de man. En hoeveel George en zij

ook van elkaar houden, zoo gelukkig als wij kunnen ze tòch niet zijn, denk je niet?"

Ze zitten een tijd stil samen, dicht tegen elkaar aangeleund.

Tot Mona opspringt, omdat ze de man hoort huilen, en nog even met een glimlach zegt:

„Je hebt een tamelijk sentimenteele vrouw uitgezocht, jongen."

De man huilt alleen maar, omdat hij Mona bij zich wil hebben. Ze neemt hem aan haar hand mee naar binnen. Ze maakt grapjes met hem, teekent een groot paard in een oud schetsboek van Huug. Het zou net zoo goed een huis of een varken kunnen zijn, maar de man vindt het prachtig en zit direct, op haar schoot aan de tafel, ook een heele menigte fantastische paarden te teekenen.

Mona suft een beetje, met haar kin op zijn blonde hoofd.

Als de man lange redenaties tegen haar voert, houdt ze de conversatie gaande door zoo nu en dan te zeggen:

„Ja, fantasie-figuurtje, moeder vindt het prachtig!"

En onderwijl denkt ze aan het geld van den millionair, dat nog niet gekomen is, en de vele, vele dingen die ze ervan koopen wil.

's Middags, als Huug verdiept zit in een boek, begint ze er over te praten.

„Huug, mag ik even het woord tot je richten?"

Huug is te verdiept om direct te begrijpen dat er tegen hem gepraat wordt.

„Huug", dringt ze aan, „mag ik je beleefd inviteeren om even naar me te luisteren."

Nu dringt het tot hem door. Hij lacht om haar manier van uitdrukken. Zoo begint ze altijd, als er iets ernstigs te bespreken is, dat kent hij al van haar. Hij legt zijn boek weg.

„Zou je niet eens naar dien Amerikaan toegaan, Huug?"

Hij trekt zijn wenkbrauwen samen. Ze heeft dat al een paar keer gevraagd.

„Neen, dat kan ik werkelijk niet doen. Hoe lang is 't geleden dat ik hem die apostelen verkocht heb? Drie, vier weken. Het maakt heusch geen goede indruk, als hij ziet dat we er om verlegen zitten. Het zal dezer dagen wel komen."

„Ja maar Huug, we hebben het zoo noodig. Er zijn dingen die werkelijk niet goed meer wachten kunnen. Het is toch niets bizonders als iemand geld noodig heeft? En dan nog wel een artist."

Huug zwijgt, met nog steeds opgetrokken wenkbrauwen. Hij heeft er niet de minste zin in om naar dien man toe te gaan.

„Laten we hem dan een briefje schrijven. Weet je, Huug, ik heb nu weer van een bank gehoord die gesprongen is. Weer in Amerika. Het is misschien wel kinderachtig, maar ik kan niet zeggen dat ik dat idée bepaald opwekkend vind."

Huug lacht haar uit, maar tenslotte geeft hij toe:

„Als we over een week nog niets gehoord hebben, dan zal ik hem een briefje schrijven."

Als Huug alweer zit te lezen, denkt Mona er nog aan.

„Ja, ik vind het toch luguber, die bankenspringerij."

Alleen de man gaat er op in. Hij praat kinderlijk met haar mee. Ze buigt zich even over de box.

„We vinden het niet beleefd van vader's Amerikaan, om ons te laten wachten, hè man? Als jij later een Amerikaansche millionair wordt, dan moet je beginnen met véél beleefder te zijn. Menschen op iets laten wachten is niet beleefd. Dat weten wij allang. Dat zijn de meest primitieve grondbeginselen der wellevendheid."

Maar Huug kijkt nog even op en waarschuwt:

„Mona, kind, je moet niet zoo overdrijven."

HOOFDSTUK V

NA een week is er nog geen cheque, en dan schrijft Huug, op Mona's aandringen, een briefje. Het duurt tien dagen voor er antwoord komt, dagen, waarin Mona werkelijk ongerust begint te worden, al verbergt ze dat ook voor Huug. Het briefje bevat een verzoek aan Huug om bij den Amerikaan te komen.

„Je krijgt het geld contant", veronderstelt en hoopt Mona. Huug trekt zijn bruine pak aan, Mona poetst de nieuwe schoenen — ze zijn niet eens nieuw meer — nog wat op, borstelt Huug's haar glad.

„Ik wou dat ik niet geschreven had", bromt Huug.

Mona knoopt zijn colbert dicht.

„Zoo", zegt ze voldaan, „nu is er geen Amerikaan en geen millionair ter wereld die er zoo knap uitziet als mijn man. Ben je je bewust dat je een soort van beauté bent, liefste?"

„Ja — een soort van!"

Ze loopt, met de man aan de hand, tot de métro met hem mee. Dan zegt ze nog: „Zeg

maar tegen dien kwibus, dat je vrouw een beetje zenuwachtig van nature is, als hij over dat briefje zeurt. Dat neem ik grif op me."

Dan loopt ze met de man terug. Ze is zoo trotsch op hem, als hij zoo kordaat met zijn stevige bloote beentjes in bruine sandalen, naast haar stapt.

Mona koopt wat koekjes, ze zal thee zetten, zoodat ze gezellig bij elkaar kunnen zitten als Huug straks thuis komt. Ze roept om 't hoekje van Rose-Lotte's deur of zij met George ook wil komen over een uurtje.

Ze zit op haar hurken in de box met de man een geweldige toren te bouwen van blokken die ze zelf gemaakt heeft van beplakte luciferdoosjes, als Huug thuis komt. Hij is geen drie kwartier weg geweest.

Als Mona hem ziet, komt ze er niet eens toe om op te staan. Ze blijft op haar hurken zitten en klemt haar handen om de spijlen van de box. Huug gooit zijn hoed op tafel en loopt verslagen door de studio heen en weer. Hij ziet er zóó bleek en kapot uit, dat Mona al alles begrijpt, voor ze zegt:

„Vertel het dan toch, jongen."

Ze heeft Huug nog nooit zoo gezien, zoo oud en triest.

„Toen ik er kwam", vertelt hij, met een droge

stem, „herkende ik dien man niet. Hij leek dertig jaar ouder. Hij zei me direct dat hij failliet was. Dat hij geen kans zag om de apostelen te betalen. Of ik ze terug wilde nemen."

Mona valt niet flauw en ze gaat ook niet huilen. Ze neemt alleen de man in haar armen en blijft op die dwaze manier op de grond zitten.

„Dat is — dat is héél erg", zegt ze dan.

Huug gaat aan de tafel zitten.

„Zoo kapot als die man zelf was!" vertelt hij dan. „Ik schrok bijna nog meer voor hem dan voor onszelf. Die bank van George — van dat grapje van George — heeft de val van verschillende andere banken veroorzaakt. Er schijnt een ernstige débacle te zijn in Amerika. Wij weten ook van niets. Wij zitten hier maar goedmoedig op een studio, met een paar vrienden die óók van niets weten."

Hij staat weer op, loopt heen en weer, heen en weer. Nu staat Mona pas op, zet de man neer en klimt uit de box. Ze is zich nauwelijks bewust dat ze naar het theeblad loopt en een kop voor Huug inschenkt. Hij drinkt het achter elkaar op. Ze schuift hem ook de koekjes toe. Arme Huug.

Ze zitten zwijgend tegenover elkaar aan de tafel als George en Rose-Lotte binnenkomen. Ze blijven verschrikt bij de deur staan. Rose-Lotte kijkt eerst van alles naar de man. Huug staat

weer op en George gaat op zijn plaats zitten. Mona vertelt:

„Nu is die Amerikaan werkelijk failliet. Er zijn in Amerika een hoop banken gesprongen. — We kunnen de apostelen terug laten halen."

George is direct weer zakelijk.

„Als die man werkelijk al failliet verklaard is, kunnen jullie de apostelen dan toch nog terug krijgen? Ik dacht...."

Huug valt hem, met een afwerende beweging van zijn hoofd, kort in de rede:

„Ja, dat kan wel zijn. Maar hij heeft het in orde gemaakt. Gezegd dat hij ze op zicht had, geloof ik."

Mona schenkt thee in. Ze heeft ijskoude handen.

„Kom, gaan jullie nu rustig zitten. Op zoo'n manier kunnen we niet praten, als jullie allemaal door elkaar loopen."

De man hangt tegen George aan naar al die zenuwachtige menschen te kijken. Mona gooit hem een koekje toe.

„Ga stil spelen, manneke."

Dan zegt Rose-Lotte hartelijk:

„Jongens, het is een geweldige slag. Maar we gaan er ons met z'n vieren met mannenmoed doorheen werken. Zullen we?"

Mona knikt haar toe. Ja, dat is Rose-Lotte.

„Het ergste is dat atelier. Ten eerste dat we 't niet betalen kunnen, ten tweede dat het een

hard ding is om 't weer te moeten missen. Ja, en we hebben teveel uitgegeven, maar dat is desnoods wel weer in te halen. Ik zit ten slotte nog niet zonder contanten, en bovendien liggen er nog een paar kleine opdrachten", redeneert Huug.

Mona denkt: en mijn schuldbekentenissen in het leege spaarpotje van de man.

„Ja, je moet het atelier zien te verhuren. Je kunt het probeeren, maar ik denk niet dat de huisbaas het contract zal willen vernietigen."

„Misschien kan je iemand vinden die het met je deelen wil. Je bent dan wel een deel van je vrijheid en van je ruimte kwijt, maar je kunt er een goede prijs voor vragen, en het is toch altijd nog vrijer dan hier binnen."

Dat is een plan van Rose-Lotte. Mona zit na te denken.

„Ik herinner me — ja, we hoorden toch laatst van iemand die een atelier zocht. Weet je niet meer?"

George staat op.

„Ludo!" roept hij, „Ludo zocht een atelier voor een vrind."

Hij loopt de deur uit Een oogenblik later komt hij met Ludo terug. De man begroet hem uitbundig en klimt direct op zijn knieën.

„Het spijt me enorm", zegt Ludo, „maar die jongen is al geslaagd. Hij heeft een heel goed atelier hier in de buurt gevonden. Maar ik zal

direct voor jullie uitkijken of ik niet iemand anders kan vinden."

Mona schenkt hem ook een kop thee in. Ze zitten nu allemaal om de tafel met zorgvolle gezichten.

Huug maakt een berekening. Hij vertelt precies wat hij nog aan contanten in huis heeft en wat hij eventueel van de bank kan halen. Er staat nog een klein, klein sommetje. Ludo concludeert ook:

„Ja, je moet van dat atelier af. Zonder dat komen jullie er wel — jullie zijn er ten slotte tot nu toe ook altijd gekomen."

Mona stelt voor om zelf naar den huisbaas te gaan. Het maakt altijd meer indruk als de vrouw zelf komt, dan wanneer de man gaat. Ondertusschen zullen ze allemaal naar een eventueelen onderhuurder uitkijken.

Tot zeven uur delibereeren ze. De man is op Ludo's schoot ingeslapen. Dan bedenkt Mona met schrik: „Ik heb nog niet voor 't eten gezorgd."

Maar Rose-Lotte noodigt ze allemaal uit om mee bij haar te gaan eten. Terwijl Mona alleen eerst wat voor de man klaar maakt, zoodat hij vast in bed kan gaan, gaan Ludo en George nog een paar inkoopen doen. Ze komen na twintig minuten terug met een paar kroppen sla, tomaten, appelen en twee lange brooden. De man ligt nu in bed.

Het is een héél andere stemming dan de vorige keer toen Huug en Mona bij Rose-Lotte aten. Er is nu maar één onderwerp: het faillissement van den Amerikaan.

„Nu moet ik morgen die apostelen ook nog terug halen. Dat kost me weer een vrachtwagen," moppert Huug.

Hij is eigenlijk al erg getroost, nu hij zoo omringd door vrinden zit en de berekening die hij gemaakt heeft niet volslagen hopeloos is. Het is alleen dat atelier, waar ze mee in zitten. En daar zal Mona morgen om naar den huisbaas gaan.

Ze kleedt zich zoo netjes mogelijk, de volgende dag. Er hangt zooveel van af of ze van het atelier af zal kunnen komen. Dan zal alles weer in orde zijn....

Neen! Mona gaat nog even aan tafel zitten. Ze is doodmoe van een zoo goed als slapelooze nacht. Huug was direct ingeslapen met zijn hoofd op haar schouder. Ze heeft hem niet wakker willen maken. Maar als ze een nacht niet geslapen heeft, dan zijn haar pupillen vergroot, dan heeft ze glanzende oogen, en een wat zenuwachtige kleur op haar wangen. Het staat haar niet slecht, om zoo'n beetje katterig te zijn.

Mona zit nog even aan tafel. Huug is in zijn werkplaats en heeft de man bij zich genomen.

Ze hoort hem fluiten, ze weet dat hij nu werkt aan de bestellingen die er nog voor hem lagen. Ze weet dat hij denkt dat alles wel in orde zal komen — ook met dat atelier. Hij heeft, vóór hij aan zijn werk ging, even voor haar gestaan, en gezegd:

„Mona, dear one, je bent zoo mooi vandaag. Die atelierman zal je heusch niets kunnen weigeren! Dan kom ik weer bij jou in de studio werken. Daar is niets aan te doen. Alles komt wel in orde!"

Neen, denkt Mona, dan is alles nog niet in orde. Dan zijn er nog de schuldbekentenissen met mijn handteekeningen in de spaarpot van de man. Ze herinnert zich hoe ze gezegd heeft: Als de Amerikaan geen geld zou sturen, dan zou ik in eigen persoon het geld verdienen!

Maar hoe moet zij geld verdienen? Wáár kan ze nog op uitzuinigen en uitsparen nu ze al van een minimum leven moeten — zelfs al wordt het atelier verhuurd?

Ze staat op. Ze kijkt in de spiegel; poeiert haar neus wat bij. Dan gaat ze naar den huisbaas.

Ze wil de métro tot een punt in de stad nemen. Het is warm en broeierig in de métro. Ze krijgt in de volte nog een zitplaats van een jongen man, die haar aan blijft staan kijken. Maar in haar verwarring rijdt ze twee stations te ver mee en

moet weer overstappen op een andere lijn. De jonge man loopt achter haar aan. Hij gaat tegenover haar zitten in de métro die ze dan neemt. En hij stapt op 't zelfde punt uit. Het maakt Mona zóó kregel dat hij haar voortdurend achterna loopt, als ze over de drukke boulevard gaat, die naar 't gedeelte van de stad leidt waar de eigenaar van het atelier woont, dat ze ineens stil blijft staan en heel beleefd vraagt:

„Is er een reden voor, dat u mij zoo achterna loopt?"

De jongen begint te lachen en zegt brutaal:

„Ja zeker, er is een reden. En wel deze: dat ik u een aardig meisje vind."

Mona bijt op haar onderlip. Ze heeft een geweldige zin om te lachen. Niet alleen om dien brutalen jongen, maar ook omdat ze zoo zenuwachtig is en slecht geslapen heeft. Maar ze houdt zich ernstig.

„Je bent een kwajongen", zegt ze rustig. „Ik wou dat je me met rust liet. Ik houd niet van die nonsens."

„Het is heel moeilijk om u iets te weigeren. Maar ik zou toch liever een eind met u meeloopen dan u met rust laten. Het is niet mijn gewoonte om op straat dames na te loopen, maar er is iets in u wat me getrokken heeft."

„Uw gewoontes kunnen mij heusch niets schelen",

zegt Mona. „En ik heb geen behoefte aan gezelschap."

Ze loopt door, maar de jongen blijft naast haar. Het is heelemaal geen vervelend type om te zien. En hij is nog héél jong.

„Over 't algemeen stellen jongens na hun achttiende jaar zich niet meer zoo sentimenteel aan", zegt ze dan. „Of ben je misschien nog geen achttien?"

Dat is raak. En twee minuten later is ze hem kwijt.

Ze moet er nu toch om lachen, en het heeft haar meer zeker van zichzelf gemaakt. Het gebeurt natuurlijk honderd maal dat in een groote stad een jongeman een meisje of een jonge vrouw naloopt, en het is Mona al meer dan eens gebeurd. Maar nu heeft het haar toch opgevroolijkt. Eerst heeft Huug het vanmorgen gezegd, en nu zei deze vreemde jongen het weer: het is moeilijk om je iets te weigeren! Ze bekijkt zichzelf in een etalageraam.

Ja, het is waar. Ze ziet er goed uit vandaag. Als de huisbaas daar nu maar een beetje vatbaar voor is. Ze heeft er toch eigenlijk ook op gespeculeerd, toen ze voorstelde om zelf te gaan, inplaats van Huug, en toen ze zich met zooveel zorg gekleed heeft.

Ze is ook een vrouw, — Mona.

Ze vertelt den huisbaas in kleuren en geuren het verhaal van het faillissement. Ze zit in een diepe fauteuil op de kamer van den eigenaar en ze voelt zich nu heelemaal op haar gemak en zeker van haar zaak. Ze praat ook over de moeilijkheden die ze eerst hadden, toen Huug geen eigen werkplaats had. En over de kleine man.

De huisbaas luistert, glimlacht en kijkt naar haar beweeglijke gezichtje, haar glanzende oogen, die hem vasthouden.

„De man is nu ruim twee jaar", vertelt ze. „En hij is erg flink voor zijn leeftijd. U begrijpt wel dat ik hem niet de heele dag in de box kan houden. Hij is eigenlijk überhaupt al te oud voor de box. Hij moet eens een beetje rondscharrelen in de studio en in de tuin. Hij wil dat ik met hem spelen zal. Dan babbelt hij aan één stuk door. U begrijpt wel dat het erg lastig voor mijn man is om dan rustig te werken. Daarom waren we zoo blij dat we dat andere atelier konden huren. We vinden het zelf een ontzettende slag, maar we kunnen het nu werkelijk niet betalen."

Ze heeft haar uiterste best gedaan. De huisheer kijkt eens naar zijn handen en fronst zijn wenkbrauwen.

„Tja", zegt hij dan, „het is een moeilijk geval, zoowel voor u als voor mij. Ik heb het contract, en u voelt wel dat ik geen contract op laat

maken om het later weer te verscheuren. Dat zijn nu eenmaal dingen die niet gaan."

Mona slikt van angst.

„Ja maar", begint ze weer, „we kunnen het heusch niet betalen. Ik kan u precies zeggen hoeveel geld we nog hebben en hoeveel mijn man zoo ongeveer verdienen kan. Maar zelfs dat is natuurlijk erg ongeregeld. U zult dan al heelemaal niet kunnen begrijpen hoe we nog leven kunnen. Er moet toch een oplossing zijn."

Voor 't eerst, sinds de slag gevallen is, kan ze haar tranen nauwlijks bedwingen. Het is zoo'n teleurstelling dat het niet vlot verloopt. Dat die man niet direct toegeeft, dat het een ongeluk buiten hun beider schuld is. Dat hij er zich maar bij neerleggen zal.

„Het eenige wat ik doen kan is te probeeren of ik een anderen huurder kan vinden. In dat geval bent u van de zaak af."

Mona knikt hem toe.

„Of als u iemand kon vinden die de werkplaats met mijn man wil deelen."

Hij kijkt haar even aan, knijpt zijn oogen half dicht.

„Misschien....", zegt hij langzaam, „misschien weet ik iemand —. Zou u er bezwaar tegen hebben als uw man zijn atelier met een jong meisje deelde?"

Mona slaat haar oogen wijd naar hem op. Ze lacht er even om.

„O neen", zegt ze vroolijk, „daar zou ik heelemaal geen bezwaar tegen hebben. Als het tenminste geen vervelende oude juffrouw zou zijn."

De huisbaas blijft haar aankijken: jij durft! denkt hij.

„Neen, het is allerminst een ouwe juffrouw, degene die ik bedoel. Het is een jong meisje — een aardig jong meisje."

Mona knikt enthousiast. Ze heeft er niet het minste idée van dat ze beproefd wordt. Het is heelemaal geen durf, het is alleen haar oprechte meening als ze dankbaar zegt:

„O, maar dat zou heerlijk zijn. Ik zou u enorm dankbaar zijn als u de zaak op die manier kunt regelen."

's Avonds zit ze met Huug alleen. Ze heeft hem al haar ondervindingen van die dag verteld en Huug is een en al optimisme. De studio is het eenige geweest waar hij zich werkelijk ongerust over maakte. Maar Mona heeft nog een andere zorg.

„Huug!" begint ze, „er is nog iets anders wat nog niet in orde is. Er is nog een schuld die ik absoluut af betalen moet."

„Huug schrikt er zichtbaar van. Hij denkt even na.

„Ik vraag me tevergeefs af wat je kunt bedoelen."

„De schuldbekentenissen in de spaarpot van de man."

Huug lacht verlicht. Hij steekt rustig een sigaret op.

„Ik schrok werkelijk. Ik dacht dat je beren gemaakt had."

„Dat heb ik toch ook!" zegt ze ernstig.

„Goed, maar het blijft tenminste in de familie."

Het irriteert Mona een beetje dat hij er zoo nonchalant over spreekt. Ze heeft er zelf voortdurend over getobd.

„Ja maar, in de familie of niet in de familie, ik heb schuldbekentenissen geteekend en die moet ik voldoen."

Huug loopt door de studio heen en weer.

„Natuurlijk!" geeft hij dan toe, „we zullen ze eerlijk voldoen. We zullen van voren af aan beginnen en weer alles wat we maar eenigszins missen kunnen, in 't potje doen."

Mona schudt nadenkend haar hoofd.

„Dat klopt niet. We zouden tóch alles wat we missen kunnen in zijn potje doen. Dat hebben we van 't begin af gedaan en daar zouden we mee doorgaan tot hij groot is. Dat we er nu

mee doorgaan is heel gewoon. Maar daar dekken we de schuld niet mee. Op die manier zou hij de schade blijven houden."

Huug haalt zijn schouders op. Hij vindt het een beetje overdreven dat Mona dit zoo nauwgezet berekent.

„Ik moet toegeven dat het een schadepost is voor de man. Maar daar is niets meer aan te doen. Het is een ongeluk geweest. Weet jij er dan iets anders op?"

„Ja, Huug. Ik heb toch beloofd dat als 't geld van dien Amerikaan niet kwam, dat ik 't dan in eigen persoon terug zou verdienen. Het was toen wel een grapje, maar ik heb het toch gemeend. Ik wil me aan mijn woord houden. Ik heb het doorgezet dat we roekeloos zouden zijn. Ik heb het geld uit zijn spaarpot weggenomen. Het is allemaal mijn schuld geweest. Allicht dat ik er dan ook de gevolgen van moet dragen."

„Goeie help", lacht Huug, „je kunt de dingen ook ál te zwaar opnemen, dear one. Ja, natuurlijk, als je consequent redeneert dan heb je gelijk. Maar in dit geval gaat het niet op. Ten eerste zijn we sámen roekeloos geweest. Daarenboven heb je niets voor je zelf gekocht, alleen maar dingen voor de man en mij. Weet je nog hoe 't ging met die schoenen? Ja, als je van 't geld nu allerlei nonsens voor jezelf had gekocht, dan

zou je in theorie gelijk hebben. Maar nu is het onzin om er zoo zwaarwichtig over te doen. Het was een force majeur. We konden niet anders."

Mona schudt haar hoofd. Ze is het er niet mee eens.

„In dat geval hadden we ook geen schuldbekentenissen hoeven te schrijven. Ja, natuurlijk was dat maar een grapje, maar het toonde toch dat ik wel degelijk voelde dat er meer aan vast zat."

Huug gaat tegenover haar zitten. Ze wil ergens naar toe; ze heeft een doel met dit aandringen, dat voelt hij wel.

„Zeg dan maar wat je eigenlijk wilt."

Ze wacht even. Het is niet makkelijk om Huug haar plan zóó voor te leggen dat hij er niet direct al tegen zal zijn.

„Weet je —." Ze wacht even, en dan ineens gaat ze vlug achter elkaar door: Als het atelier naast hen verhuurd wordt, dan zal Huug weer in hun eigen studio komen werken. Ze heeft nu zoo'n goede oplossing bedacht. Ze zou Huug de heele ochtend, óf de heele middag de studio voor zich alleen kunnen geven. Dan zou ze de man iedere dag bij Rose-Lotte brengen, en zij zelf zou voor halve dagen een betrekking kunnen nemen, — als gezelschapsdame, of om iemand

voor te lezen, of om met kinderen te wandelen. Zooiets werd wel meer gevraagd. Dat zou een goede oplossing voor zijn werk zijn — en dan verdiende ze meteen het geld voor de man terug.

Het is een listige draai die ze er aan geeft. Want als het alleen om Huug's vrijheid ging, dan zou ze dit niet bedacht hebben. De hoofdzaak is de verdiensten.

Maar ze weet van tevoren dat Huug daarvoor niet enthousiast zal zijn. Daarom stelt ze hem de zaak zóó voor.

Maar Huug staat op, gooit met een driftig gebaar zijn sigaret weg.

„Laat ik je dit zeggen", zegt hij kort, „als er geld verdiend moet worden dan zal ik dat wel doen. Ik ben nog niet zóó'n lammeling dat ik me door mijn vrouw wil laten onderhouden. Je hebt zelf gezegd dat je het aandurfde, toen we trouwden. Ik heb je gewaarschuwd dat het moeilijk zou zijn. We hebben het tenslotte tot nu toe gebolwerkt. En ik ben nog niet zoo ver dat ik jou voor ons gezin zal laten werken."

„Maar Huug, je begrijpt het heelemaal verkeerd. Ik wil alléén de schuld die ik gemaakt heb terug verdienen. Ik zal geen cent van dat geld voor iets anders gebruiken. Het zal misschien in een paar maanden gedekt zijn. Je moet me toch de gelegenheid geven om zelfstandig

mijn fouten goed te maken, om consequent te zijn, al ben ik dan ook verder — ook financieel — heelemaal afhankelijk van jou. Ik zou niet anders willen zijn. Ik ben heelemaal tevreden met het leven dat jij me geeft. Maar alleen die schuld ...."

Maar Huug loopt naar de deur om naar zijn werkplaats te gaan en zegt gedecideerd:

„Mona, ik wil over die nonsens niet verder hooren!"

HOOFDSTUK VI

MONA staat juist het breede divanbed van Huug en haar op te maken, de volgende ochtend, als ze buiten een luidruchtig gepraat hoort. 't Volgende moment komt George bij haar binnenloopen.

„We hebben een handkar gehuurd. We willen de apostelen terug gaan halen, voor ze in het faillissement meegesleept worden. Waar is Huug; kan hij meegaan?"

Dan komt Ludo ook binnen, in een blauwe katoenen werkbroek en een grijze shirt.

„O jongens, wat eenig van jullie!"

Mona wil ze allebei bedanken. Het is zoo'n geweldig vriendschappelijke daad om daar zelf met een handkar door de heele stad te gaan sjouwen. En het is een groote verrassing. Maar George zegt afwerend: „Doe niet zoo mal! We vinden het wel amusant!"

Ze fluit Huug, die in zijn werkplaats is. Hij was vanmorgen zijn boosheid van de vorige avond al weer vergeten en is in het beste humeur aan 't werk getrokken. Zoo is Huug; zoo absoluut

zonder wrok. Zoo direct weer verzoend en vroolijk. En Mona denkt: vermoedelijk ben ik ook een beetje overdreven zwaarwichtig. Maar ik ben nu eenmaal zoo en ik kan niet anders zijn.

Huug is ook enthousiast over de handkar. Hij zet er Ludo bovenop en met George duwt hij hem vooruit. Rose-Lotte is ook naar buiten gekomen en wuift met Mona en de man de mannen na.

„Kwajongens!" lacht Mona, „alledrie. Dat vinden ze nu leuk, om daar met een handkar op een snikheete dag door de heele stad te sjouwen om de apostelen te schaken."

Rose-Lotte lacht ook. Ze staan als echte buurvrouwen voor hun deuren een beetje te praten.

„Ja," zegt Rose-Lotte warm, „Georgy heeft er altijd plezier in om op de leukste manier iets voor een ander te doen. Zoo hebben ze alledrie het gevoel van een pretje, inplaats van dat Ludo en hij bedenken dat ze iets voor Huug doen, en Huug hoeft te bedenken dat er iets voor hem wordt gedaan. Ludo is trouwens ook een goed type. Hij heeft die handkar op de kop getikt."

Dan gaan ze allebei weer aan hun huishouden. Maar na een uur komt Mona met de man bij Rose-Lotte binnen en zegt: „Ik wil iets met je bepraten."

Ze heeft zich ernstig bedacht of ze Rose-Lotte

in de zaak over de schuldbekentenissen mengen zal. Het is tenslotte een quaestie tusschen Huug en haar. Maar ze voelt zich zoo volkomen in haar recht, dat ze zich wel gerechtvaardigd acht om hulp te zoeken bij Rose-Lotte, die toch in alles met hen meeleeft, tegen de koppigheid en de misplaatste trots van Huug. Want zoo voelt ze het van hem. Ze moet zichzelf dat wel bekennen nadat ze er nog uren in bed over na heeft liggen denken. Ze zal in ieder geval vragen aan wie Rose-Lotte gelijk geeft. Daar doet ze Huug geen onrecht mee.

Rose-Lotte luistert aandachtig naar Mona's redeneering. Dan zegt ze:

„Ja, ik kan me voorstellen dat Huug er weinig zin in heeft om zijn vrouw in een betrekking te laten gaan. Maar aan de andere kant ben ik 't met jou eens. Ik zou daar ook niet tevreden over zijn. Ik zou ook zèlf dat geld terug willen verdienen. En ik vind dat als jij het zoo aanvoelt, als jij nu eenmaal consequent bent in die dingen, dat Huug daar trotsch op moest zijn en je er gelegenheid voor moest geven."

„Ja", knikt Mona, „zoo vind ik 't ook. Maar Huug werd werkelijk driftig toen ik er over praatte en hij wil er niet meer over hooren. Het is wel een beetje een teer punt van hem dat hij niet meer verdient en de man en mij niet meer

luxe geven kan. Maar ik ben zoo tevreden als 't maar kan. Ik vind dat we een heerlijk leven hebben. Alle drie gezond en gelukkig; ideaal vrij leven; jullie vlak naast ons. Neen, ik ben eigenlijk volmaakt gelukkig. Het zou wel prettig zijn als Huug wat meer verdiende, maar het gaat zóó ook wel."

„Zal ik eens met Huug praten? Of had je een ander plan. Wil je het tóch doorzetten?"

„Neen", zegt Mona, „ik drijf het niet door zonder Huug's goedvinden. Maar ik ben wèl van plan zijn goedvinden door te drijven!"

Rose-Lotte begint te lachen.

„All-right, dan steken we de koppen samen! We zullen dat wel listig aanleggen. Ik zal vanmiddag George bewerken en dan komen we vanavond een kopje thee bij je drinken."

„Graag! maar je moet het niet te opvallend doen."

„Tuurlijk niet! Tob er niet meer over, girl! Als vrouwen samenzweren, dan komt de zaak in orde."

De mannen komen in een uitgelaten stemming thuis. Ze dragen de apostelen voorzichtig naar binnen. Mona is werkelijk blij om ze weer terug te zien. Petrus, met Huug's sterke handen, en Johannes....

Het geeft een heerlijk vertrouwd gevoel, dat ze er weer staan, en er weer bij hooren. Diep

binnen in haar hart is ze eigenlijk blij dat die Amerikaan ze niet gehouden heeft. Ze vindt het Huug's beste werken, en ze zijn haar zoo vertrouwd, omdat ze hooren bij de herinnering aan de mooiste tijd van hun huwelijk.

Mona schenkt groote glazen vol limonade. De mannen zijn warm en moe. Ludo en George vertellen fantastische ondervindingen die ze hebben opgedaan onderweg.

Huug zit maar stil, vergenoegd te kijken. De Amerikaan heeft hem gezegd dat hij misschien tòch nog een kooper weet. Hij zal er nog wel van hooren.

Hij wil dat bericht nog niet aan Mona vertellen. Als het gebeurt, dan kan hij haar verrassen, en als het niet gebeurt, dan heeft ze tenminste niet weer een teleurstelling. Het heeft haar toch aangepakt, deze slag. Ze is zoo stil en wat bleeker dan anders. Hij heeft vannacht in zijn slaap tòch gemerkt hoe onrustig zij was. Ze draaide maar heen en weer, ze scheen niet te slapen. Zou ze nog tobben over die schuldbekentenissen? Denkt ze nog aan dat bespottelijke plan om geld te verdienen?

Ach wat!

Huug staat op, streelt in 't voorbijgaan even Mona's wang.

„Ik heb nog een restant Dubonnet, jongens!"

„Maar Huug, 's ochtends om twaalf uur, op een snikheete dag!"

„Doet er niet toe!" lachen de anderen.

En Ludo beweert nog:

„Je kunt mij op ieder uur van iedere dag iets binnengieten."

Dan drinken ze een glas Dubonnet; eerst houdt George een speech op de apostelen, en daarna drinkt Ludo op de toekomst, op het heden en op het verleden.

Maar Mona denkt: Ik moet zien dat ik Huug tot vanavond in deze stemming houd, dan zal Rose-Lotte hem gemakkelijk kunnen overrompelen.

De avond begint heel onschuldig. Als de man in bed gestopt is en goed en wel slaapt, komen George en Rose-Lotte. Mona heeft behalve thee, ook sigaretten en koekjes ingeslagen. Het lijkt niet op zuinigheid.

George valt direct op de koekjes aan.

„Jongens, dat is geen halve maatregel!"

Mona vertelt met een stilzwijgende wenk aan Rose-Lotte dat Huug in een heel geslaagd humeur is. Dat de aanval prachtig is voorbereid. Maar Rose-Lotte seint terug dat ze niet zeker is van George.

Toch is hij degene, die geheel onverwachts de eerste stoot geeft tot de aanval.

„Zeg, Ramona, hoe zit het eigenlijk met die schuldbekentenissen van je zoon? Ik herinner me

een dag waarop ik getuige werd van een gelofte die je aflegde voor 't geval die millionair jullie in de steek zou laten. Herinner jij je nog hoe ze dat ook weer zei, Rose-Lotte? Ze wou persoonlijk, individueel, met eigen hand, het geld terug geven. Is 't niet?"

Mona heeft een kleur gekregen. Ze kijkt snel van George naar Huug. Maar Huug lacht goedmoedig:

„Kerel, wat begin je! Maak er alsjeblieft geen grappen over. Ik heb met Mona een heele scène gehad omdat ze zich werkelijk geroepen voelde om zelf geld te gaan verdienen. Wat wilde je ook weer worden, liefste? Gezelschapsdame, of winkeljuffrouw of kapster?"

Het geeft Mona nog meer gevoel van machteloosheid dat Huug haar nu voor de gek gaat houden. Ze voelt zich sterker tegenover zijn boosheid.

George knipoogt even, met een koekje in zijn mond.

„Ik vind het een nobel plan", bromt hij.

Maar Rose-Lotte gaat er ernstiger op in.

„Het toont tenminste karakter. Ik zou ook geen rust hebben voor ik mijn schulden had afbetaald. Waarom heb je er een scène over gemaakt? Je zult me toch niet gaan vertellen dat je het niet met Mona eens bent?"

Er komt een rimpel boven Huug's neus en hij kijkt een beetje geërgerd rond.

„Neen, natuurlijk ben ik 't niet met haar eens. Ik heb haar gezegd dat *ik* er ben om geld te verdienen en mijn gezin te onderhouden. Ik zeg niet dat ik dat schitterend doe, maar...."

Mona is naar hem toegeloopen. Ze legt haar hand op zijn mond.

„Stil toch, jongen. Zeg toch niet zulke onzinnige dingen. We hebben het toch goed genoeg. Ik ben absoluut tevreden."

„Dan hoef je er ook geen geld bij te gaan verdienen!"

„Dat wil ik ook niet. Ik wil alleen zooveel geld verdienen dat ik die schuld afbetalen kan. En dan houd ik er gauw mee op. Voel je 't verschil niet?"

„Onzin. Je bent mijn vrouw en ik zorg voor je. Als jij schulden maakt dan zal ik daar ook wel voor zorgen."

Rose-Lotte begint te lachen.

„Maar Huug, uit welke eeuw stam jij? Je vergeet dat we in de twintigste eeuw leven. Dat de vrouw geen onderworpen slavin is, maar als een kameraad naast haar man staat. Zóó hopeloos ouderwetsch ben je toch niet?"

Maar Huug gaat onverstoord verder:

„Daarbij is het met deze schuld heelemaal

nonsens. Je hebt het geld om 't gezin uit moeten geven. Het heeft verder niets geen haast en je kunt het rustig aan mij overlaten om het terug te verdienen. Ik zei je al eerder: we beginnen opnieuw en doen weer alles wat we missen kunnen in het potje. We zullen je wel van je belofte om het zelf terug te verdienen ontslaan, hoor!"

Mona schudt haar hoofd. Ze wil deze zaak niet opgeven.

„Je kunt mij daarvan niet ontslaan, Huug. Want je bent zelf door een belofte gebonden. Bij de geboorte van de man heb je mij beloofd, dat we het zoo in zouden richten met dat potje en dat we er on-onderbroken mee door zouden gaan tot hij groot is. Het is de eenige belofte die ik je ooit heb laten doen, en daar ontsla ik je niet van. Je kunt dus niet opnieuw beginnen, want je moet doorgaan. Je kunt niet met je extra-verdiensten de schuld dekken, want dat geld zou tòch al in het potje gaan. Dat heb je me beloofd. En door die belofte is het jou onmogelijk om de schulden van je vrouw te dekken! Dus zal je vrouw dat wel zelf moeten doen."

George zit geamuseerd te luisteren. Hij grinnikt zoo nu en dan een beetje en tenslotte zegt hij:

„Als dat kind nu bepaald behoefte heeft aan een baantje, laat haar dan haar gang toch

gaan. Wat kan 't je schelen? Het duurt misschien ,twee, drie maanden. Dan ben je van 't gezeur af."

Huug haalt zijn schouders op. Hij heeft er niet de minste zin in om toe te geven, noch om er verder over te debatteeren. Het liefst zou hij kalmweg Mona verbieden. Maar hij voelt wel dat daar op 't oogenblik zeker geen sprake van is. Bovendien, als Mona zooiets in haar hoofd heeft! Zijn verzet maakt haar nog meer zeker van zichzelf. Hij zou het héél anders kunnen aanpakken.

„Moontje, toch", zegt hij, met een glimlach, „dat is toch niks voor ons, zoo'n maatschappelijk baantje. Om negen uur klokslag aanwezig zijn, om twaalf uur klaar. Dat kan jij immers toch niet aan, zoo'n sleurleven! Weet je nog hoe het was voor we trouwden? Je hield het nergens langer dan drie weken uit. Je bent geen type voor zoo'n leven. Ik wil toch niet dat je daar weer aan begint. Ik kan het idee niet uitstaan dat jij zoo'n verfoeilijk baantje nemen zou om geld te verdienen, terwijl ik er voor bedankt heb. Liever arm maar vrij, dan wat meer geld verdienen als zoo'n kantoormannetje."

Ze denken nu allebei aan de weken voor ze trouwden.

Toen Mona van de eene baan in de andere verviel en iedere keer in tranen beweerde, dat

ze dit leven zóó vreeslijk vond dat ze het geen dag langer uit kon houden.

Toen Huug radeloos werd om háár, en tòch niet durfde trouwen op zijn onzekere en kleine inkomen. Hoe hij tenslotte voorgesteld had om zélf dan maar zoo'n keurig alledag-baantje te zoeken, met een vast salaris en met pensioen als ze vijf en zestig jaar zouden zijn. Maar dat had Mona niet gewild. Ze durfde het beter aan om op de onzekere toekomst te trouwen, en het vrije en gelukkige leven te leven waar ze nu eenmaal allebei geschikt voor waren, dan om Huug in dat leven te sturen waar ze zelf geen geluk had kunnen vinden.

En het was goed gegaan — tot op deze dag.

Mona bedenkt het ineens weer; ze heeft er nooit meer aan gedacht: hoe dat was. Hoe ze 's ochtends naar een kantoor toe sjouwde en typte, typte, tot het twaalf uur was. Hoe ze dan van twee tot zes hunkerde naar vrijheid, naar een eigen leven. Naar eigen interesse's, naar eigen bedenksels en handelingen. Hunkerde om weer Mona-zelf te zijn, en niet een juffrouw van een kantoor. Ze denkt aan haar pogingen als kinderjuffrouw, als gezelschapsdame, zelfs als meisje au-pair. Ze hield het immers nooit ergens uit. Ze wilde altijd weer liever vrij zijn en géén geld hebben, dan zoo op ieder uur van de dag,

zelfs met haar gedachten, gebonden te zijn en dan zonder finantieele zorgen. Zou ze dat weer willen? En zou ze het kunnen?

Ja, denkt Mona, want toen was ik een jong meisje en ik leefde er maar op los. Ik had geen enkele verantwoording, behalve voor mezelf, en dat nam ik niet zoo erg nauw.

Het kon me niet veel schelen als ik de eene dag niet wist waar ik de volgende dag geld vandaan zou halen om te eten. Het had zoo weinig doel voor me, die geldverdienerij. Ik maakte het toch direct op. En als ik geen geld of geen baantje had, dan kwam ik altijd op de een of andere manier wel weer terecht. Ik had geen doel en geen verantwoordelijkheid. Dat maakte het ook zoo leeg en onhoudbaar.

Nu is het wat anders. Nu is er de noodzakelijkheid om zoo gauw mogelijk een bepaalde som bij elkaar verdiend te hebben.

Nu is er de verantwoordelijkheid voor de belangen van de man.

Nu is er een doel en een eindpunt.

Ja, nu is het allemaal héél anders.

Mona vindt geen woorden om dat allemaal aan Huug te vertellen. Als Huug wilde zou hij het kunnen begrijpen, maar als hij er een eigen wil, een eigen meening dwars tegenin heeft, dan kunnen geen paar woorden en geen lange betoogen helpen.

Zoo is Huug, met zijn koppige jongensgezicht en die toornige rimpel boven zijn neus.

Hij vindt dat hij zijn trots, zijn karakter geen geweld kan aandoen door zijn vrouw geld te laten verdienen, en daarom doet hij haar karakter geweld aan door haar te belemmeren om te handelen zooals ze vindt dat ze handelen moet.

Maar tenslotte is het niet alléén koppigheid. Hij verzet er zich ook tegen omdat hij weet wat een marteling al die baantjes voor Mona waren, vroeger. Omdat hij niet wil, dat ze weer in zoo'n baantje zal gaan, waar ze allebei een instinctieve afkeer van hadden.

Waar ze elkaar van afgehouden hebben.

Als Mona, met een glimlach ergens diep van binnen uit, naar Huug kijkt, dan denkt ze aan die dag waarop hij aanbood om zelf een baantje te zoeken en zoodoende met haar te kunnen trouwen. Zij heeft zich daar toen óók zoo koppig tegen verzet.

Ja, ze hebben altijd elkaar willen sparen, en dat willen ze nog.

Ze schuift op de leuning van Huug's stoel. Ze legt haar hand in zijn dikke, slordige haar.

Rose-Lotte zegt na een lange stilte:

„Ik vind niet, Huug, dat een man het recht heeft om zijn vrouw tegen te werken in iets wat ze haar plicht acht om te doen. Je moet elkaars

karakter respecteeren en je moet elkaar vrijheid geven om daarnaar te handelen."

„Beeldig!" roept George plagend. „Ik wou dat je meer zulke bij uitstek volmaakte zinnen zei, Roseline; het geeft me zoo'n gevoel of ik: ja mevrouw, tegen je moet gaan zeggen."

„Je geeft me toch gelijk, George?" vraagt ze hem.

„O ja — in theorie!"

Maar Mona is van de leuning door Huug's arm op zijn knie getrokken, en van daar af zegt ze:

„Laten we er maar niet over boomen, kinderen. Er is misschien nog wel wat anders op te bedenken."

Ze heeft er ineens geen zin meer in, om streng en conscientieus te zijn. Om heftig zelfstandig te doen tegenover Huug's overwicht en verzet.

Ze kan ook niet bepaald opmerken dat ze zelf erg enthousiast is over 't idee om weer in een baantje te gaan. Misschien heeft Huug gelijk, denkt ze lui, misschien hield ik 't weer geen twee weken uit. Ik zou een figuur als modder slaan als 't een fiasco werd, na mijn overtuigde redeneeringen over karakter en consequenties!

Haar stemming is ineens omgeslagen; van een zelfstandige bewuste wil, tot een beetje weeke afhankelijkheid.

Dat komt misschien door de arm die Huug om haar heen geslagen heeft.

Rose-Lotte kijkt haar verwijtend aan. Het valt haar tegen, dat Mona ineens niet meer meewerkt. Maar Mona knikt haar met een tevreden lachje toe:

„Ik zal er heusch nog wel wat op bedenken!"

HOOFDSTUK VII

MONA slaapt rustig en onbezorgd die nacht. Er was, waarschijnlijk door de herinnering aan die vroegere tijd, en als reactie op zijn geprikkelde verzet, een groote teederheid in Huug. Ze hadden nog lang liggen fluisteren, en ze waren bijna gelijktijdig ingeslapen.

Maar nu het ochtend is, komt de moeilijkheid weer opnieuw bij Mona op. Het laat haar toch niet met rust. Ze verwijt zich dat ze de vorige avond zoo slap is geweest. Dat ze niet met Rose-Lotte doorgezet heeft; misschien had ze dan nu al op een advertentie kunnen schrijven. Ze spreidt de krant van de vorige avond wijd uit op tafel. Ze leest alle advertenties. Er worden dienstmeisjes gevraagd, winkelmeisjes, twee werksters, een echtpaar en tenslotte een paar kinderjuffrouwen. Kon ik maar wat, denkt Mona. Kon ik maar stukjes schrijven, reclame teekenen. Maar ze is nu eenmaal niet in het bezit van het een of andere talent. Ze is wel muzikaal; zoo maar muzikaal; ze speelt vrij goed piano en ze

zingt. Vroeger had ze een guitaar, maar die is op een goede dag verdwenen. Ze heeft hem eens aan een vrind uitgeleend, en toen ze merkte hoe goed de jongen er op speelde, en hoeveel pleizier hij er in had, heeft ze hem het ding laten houden.

Als ze dan eens een agentuur aanvroeg. In thee of in linnen. Het is wel enorm vervelend, en ze heeft ook eigenlijk geen connecties. Of ze zou met bloemen kunnen venten! Of als ze eens typewerk aanvroeg?

Mona slaat de krant dicht. Neen, zonder Huug's medewerking kan ze niets doen. Ze heeft immers geen schrijfmachine. Dat zou anders de eenige oplossing zijn. Ze wil ook niet meer naar Rose-Lotte gaan om raad te vragen. Ze schaamt zich tegenover haar dat ze zich gisterenavond zoo makkelijk van de zaak afgemaakt heeft. Rose-Lotte heeft natuurlijk geen geloof meer in haar goede wil en in haar consequente voornemens.

Het laat Mona niet meer los; nú nog minder dan de vorige dagen, omdat ze er nu nog het zelfverwijt bij heeft, dat ze door haar eigen schuld terrein bij Huug verloren heeft, en bovendien de hulp van Rose-Lotte.

Mona blijft er over tobben. Huug probeert het niet te zien. Hij is fleurig en opgewekt en hij doet of hij niet merkt hoe stil Mona is. En zij wil er niet weer over praten. Ze is bang dat

Huug haar vervelend zal gaan vinden. Maar aan de andere kant wil ze het feit niet loslaten, dat ze haar belofte bij de geboorte van de man, door een roekeloosheid heeft verbroken. En 's avonds in bed ligt ze er aan te denken. Ze voelt het als iets absurds dat deze zaak zoo heelemaal hun denken in beslag neemt. Dat Huug en zij er door uit elkaar raken. Alsof het iets van werkelijk belang was. Dàt is van belang, dat je leeft zooals je denkt dat je leven moet. Dat je jezelf niet misleidt. Dat je de omstandigheden aanvaardt zooals ze komen. Het is voor Mona's leven van belang dat ze de weg volgt die waarde voor haar heeft. Voor haar innerlijk. En het heeft waarde voor haar om de consequenties van haar daden, al zijn het nog zulke onbelangrijke, simpele dingen, aan te nemen. Het is van belang dat ze haar schuld betaalt, maar het is absoluut onbelangrijk hoe ze dat doet. Het heeft met de werkelijke waarde van het leven niets te maken.

En Mona voelt het als iets kleins, — niet als iets verkeerds — maar als iets kleins in Huug, dat hij de klemtoon in deze geschiedenis op het onbelangrijke legt. Ze heeft het aan zich zelf eerst niet toe willen geven, maar ze moet het zich nu wel bewust zijn, dat Huug strandt op het waardelooze deel. Als Huug het onbelangrijk en overdreven zou vinden om het geld van de

man terug te betalen dan zou dat niet klein zijn. Voor hem en voor veel andere menschen zou dat misschien ook wel overdreven en onbelangrijk zijn. En als Huug dáár tegen in ging, zou Mona het misschien ook als waardeloos kunnen gaan zien. Maar voor haar karakter is het nu eenmaal zoo. En juist omdat Huug in deze zaak zoo heelemaal de kant van het oppervlakkige, van het onbelangrijke gekozen heeft, blijft ze gelooven in de werkelijke waarde van het feit zelf.

Het stelt haar in Huug teleur dat hij niet met haar praat over het feit zelf. Dat hij haar niet laat zien waarom het overdreven is zoo vast te houden aan de schuldbekentenis voor haar eigen kind. En dat hij er wèl een ernstige zaak van maakt of ze al of niet voor drie maanden in een baantje zal gaan. Een zaak die met de kern niets te maken heeft, die voorbijgaat aan het belangrijke en aan de waarde.

Huug misleidt zichzelf. Hij blijft heelemaal aan de oppervlakte. Hij goochelt met de waarden van het leven. Die gedachte over Huug schokt Mona het meest van alles. En als ze inslaapt, deze avond, is die teleurstelling sterker dan al het andere.

Huug heeft ook wakker gelegen, al die tijd dat Mona lag rond te woelen. En als ze eindelijk rustig ligt en hij aan haar ademhaling hoort

dat ze ingeslapen is, buigt hij zich even voorover om naar haar te kijken. Hij ziet in het holletje tusschen haar oog en haar neus, vlak onder het ooglid, één klein nat plekje van een traan. Dàt is voor een man een ellendig gevoel, als zijn vrouw in haar slaap natte oogharen krijgt. Als er, heelemaal buiten haar bewustzijn, buiten haar wil en haar weten, tranen in haar oogen komen.

En Mona is een vrouw die héél zelden huilt. Ze huilt niet gauw om pijn en ze huilt nooit om een teleurstelling of om haar zin door te zetten. Daarom ontroert het Huug het eerste oogenblik als hij dat natte plekje ziet. En dat is geen sentimentaliteit van hem. Maar dan vraagt hij zich af: is het niet overdreven van Mona om er zelfs in haar slaap mee bezig te zijn? Het komt er tenslotte toch niet zóó erg op aan in ons leven wie van ons beiden nu z'n zin krijgt?

En de volgende ochtend herhaalt hij dat om haar:

„Komt het er eigenlijk erg op aan, in het leven, Mona, of je nu in een baantje gaat of niet?"

Ze kijkt hem aan. Ze is er verwonderd over dat hij nu ineens ook tot die vraag komt.

„Neen, Huug, het is absoluut onbelangrijk. Het heeft met ons karakter, met ons werkelijke

leven niets te maken. Dat heb ik van 't begin af gevoeld. En daarom heb ik me er over verwonderd dat jij je er zoo heftig tegen verzette."

Huug moet er om lachen, dat zijn vraag zoo'n heel andere uitwerking heeft dan hij bedoelde. Die vraag is nu ineens een soort van aanklacht tegen zijn verzet inplaats van tegen haár doordrijven zooals hij het bedoelde.

„Enfin", zegt hij dan, „doe dan maar wat je wilt, kind. Het is tenslotte toch ook joúw zaak."

Mona heeft toch nog meer het gevoel van een nederlaag te hebben geleden, dan van overwinning.

Ze schaamt er zich zelfs een beetje voor, als ze de volgende dag aan Rose-Lotte gaat vertellen:

„Huug vindt het goed, dat ik een baantje zoek."

Rose-Lotte begint te lachen. Ze schudt haar hoofd en knipoogt even.

„O listigheid, vrouw is uw naam! Hoe heb je dat aangelegd, kind? Ik vond het al zoo flauw dat je op die avond de heele zaak ineens opgaf. Ik wist niet dat het een truc van je was."

Mona krijgt er een kleur van.

„Het was geen truc", zegt ze, „ik was die avond werkelijk zoo slap. Maar later zei Huug uit zichzelf dat ik 't toch wel doen mocht."

Rose-Lotte vertrouwt de zaak nog niet heele-

maal, maar ze zwijgt erover en spreidt een krant uit.

Ze bestudeeren samen de advertenties. Ze maken fantastische plannen om winkeljuffrouw te worden, om als tweede meisje te gaan dienen, om jongste bediende op een kantoor te worden. En tenslotte gaan ze zelf een advertentie opstellen, omdat er toch niets bij is.

„Gehuwde jonge vrouw" — begint Rose-Lotte.

Mona zit met een bloc-nota en een potlood aan de tafel en schrijft op wat Rose-Lotte dicteert. Maar als ze het opgeschreven heeft, haalt ze er een streep door.

„Neen, ik zal liever schrijven: dame van goeden huize, of zooiets. Ik hoef er toch niet direct bij te vermelden dat ik getrouwd ben. Dat zal ik persoonlijk wel uitleggen als ik ergens naar toe moet."

„Het lijkt me juist een attractie!"

Ze stellen een keurige advertentie op voor een dame die voor halve dagen, 's ochtends òf 's middags werk zoekt.

En Huug brengt zèlf die advertentie 's avonds weg.

Mona loopt in groote spanning iedere dag naar de concierge, waar de brieven voor alle bewoners van het complex studio's komen.

Er komt tenslotte één brief. Ze gaat er direct mee naar Rose-Lotte. Ze lezen hem samen. Dan begint Rose-Lotte te lachen. Het is een brief van een vrouw uit een kruidenierswinkel, moeder van vijf kinderen, wier man de halve dag weg is, zoodat zij dan in de winkel moet zijn en nu iemand zoekt om in die uren voor de kinderen te zorgen. Ze biedt een klein salaris aan.

Mona leest de brief drie keer. Dan kijkt ze naar Rose-Lotte, die steeds blijft lachen.

„Er zit wel wat in", zegt ze, in ernst. „Ja heusch, er zit iets in om een paar maanden de halve dag in een kamertje achter een kruidenierswinkel, voor vijf kinderen te zorgen. Ik vraag me alleen af, hoe die vrouw zooiets op mijn advertentie durft te schrijven. Snap je dat?"

„Huug vindt het vast wel goed!" plaagt Rose-Lotte. „Dan behoor je tot het personeel van die kruidenierswinkel en ben je de ondergeschikte van die vrouw".

„Ondergeschikte ben ik tóch. En zoo'n vrouw is misschien veel aardiger voor je, dan een deftige dame tegenover haar kinderjuffrouw. Ik geloof juist dat je hier véél minder het gevoel van de mindere zult hebben. En het is bij uitstek amusant!"

„Laten we er even heengaan", stelt Rose-Lotte voor.

Ze beschouwt de zaak zuiver als een pretje.

Maar Mona blijft het serieus behandelen. Ze brengt de man bij Huug in de werkplaats.

„Ik ga even met Rose-Lotte een boodschap doen", zegt ze. Dan nemen ze de métro naar de buurt van de kruidenierswinkel. Zij zijn allebei even nieuwsgierig. Ze rennen bijna door de straat. Tot ze staan voor een groote comestibles-winkel, met twee hooge ramen.

„Dat is geen halve maatregel," zegt Mona geimponeerd.

Maar Rose-Lotte drukt haar nog op 't hart:

„Doe nou geen domme en overijlde dingen kind. Je moet er toch eerst met Huug over praten. Bind je vooral niet".

Dan stappen ze binnen. Mona, dapper en ernstig voorop, in een eenvoudige groene jurk en een witte muts op haar krullen. Daarachter Rose-Lotte, een beetje verlegen en lacherig zooals een schoolmeisje.

Achter de toonbank in de volle winkel staat de vrouw van de kruidenier, moeder van vijf kinderen, waarvan er twee stoeiend de winkel inkomen op hetzelfde moment als Mona en Rose-Lotte. In de kamer achter de winkel klinkt het huilen van een derde kind. Er zijn verschillende klanten, die afgeholpen worden terwijl ze wachten. De vrouw is groot en blond en maakt een

vriendelijke indruk. Ze jaagt zuchtend de twee spelende kinderen naar de achterkamer. En ze zegt tegen een van haar klanten:

„Ja, als dat nog twee weken moest duren met die kinderen, dan konden ze mij wel uitdragen. Maar ik krijg nu hulp gelukkig."

Rose-Lotte knijpt Mona in haar arm. Ze staan een beetje achteraf om de klanten voor te laten gaan. Mona heeft niet veel zin om midden tusschen de menschen zich aan te bieden als kinderjuffrouw.

„Schattige kinderen, die twee", fluistert ze naar Rose-Lotte.

„Ik vind onze man toch liever!"

Dan zijn alle klanten afgeholpen en komen zij aan de beurt. Mona krijgt een kleur van verlegenheid als ze zegt:

„Ik ben — ik heb uw brief gekregen — op de advertentie!"

De vrouw zet haar handen op de toonbank en begint te lachen.

„Dat zei m'n man al!"

Rose-Lotte lacht ook. Ze is dolblij dat ze het niet meer in hoeft te houden. Maar Mona kijkt hulpeloos naar de groote, blonde vrouw.

„Wat zei uw man al?"

„Hij zei direct toen hij die advertentie las, dat u wel niks voor ons zou wezen, dat u een dame zou zijn. Maar ik dacht: je kan het toch probeeren.

Tegenwoordig noemt iedereen zich een dame, niet waar?"

Maar Mona kijkt rond in de heldere, moderne winkel, waar alles blinkt en er netjes uitziet. En ze zegt:

„Het zou mij niet kunnen schelen. Ik zou er wel zin in hebben. Ik houd veel van kinderen".

Nu lacht de vrouw niet meer. Ze kijkt Mona hoofdschuddend aan. Ze verwondert zich over haar ernst. Mona ziet er zoo kinderlijk uit, zooals ze daar verlegen achter de toonbank staat te kijken. Misschien heeft het kind hard geld noodig, denkt de kruideniersvrouw. Misschien heeft ze geen ouders meer, misschien....

„Bent u al eens in betrekking geweest?"

„Neen", zegt Mona, „ik ben getrouwd. Ik heb zelf ook een kleinen jongen. Mijn man is beeldhouwer. Ik wil er wat bij verdienen. Het is maar voor een paar maanden".

Ze zegt het vlug achter elkaar en let niet op de waarschuwende stooten in haar rug van Rose-Lotte. Ze heeft ineens zoo'n enorme zin in het baantje bij die vroolijke kruideniersvrouw, in een heldere, lichte winkel, met vijf ondeugende, schattige kinderen! Het zal zooiets héél anders zijn dan de gewone sleurige baantjes die ze gewend is, en waar ze eigenlijk als een berg tegenop ziet. Het zal zoo levendig en gezellig zijn, hier.

Misschien zal ze zoo nu en dan de man eens mee mogen nemen om met de kinderen te spelen....

Maar de vrouw zegt nadenkend:

„Het is jammer, mevrouw. Maar ik geloof dat mijn man het niet graag zou hebben. En bovendien heb ik een uur geleden al iemand anders aangenomen. Een meisje hier uit de beurt. Haar vader is politie-agent. M'n man kent hem wel. 'n Flinke meid anders, hoor!"....

Mona en Rose-Lotte trekken af. Mona voelt zich zóó teleurgesteld dat ze zonder woorden voort loopt.

Maar Rose-Lotte heeft uitbundige pret.

„Zeg kind, misschien had je je suiker en koffie en thee en alles voortaan wel tegen inkoopsprijs gekregen! O Mona, en misschien had je zoo nu en dan wel in de winkel moeten helpen. Ik zou Huug's gezicht wel eens hebben willen zien".

„Het zou me heusch niet hebben kunnen schelen."

„Verbeeld je dat je rivaal een politie-agentenkind is!"

Mona zegt langzaam:

„Het was m'n eenige kans. Er is niets anders gekomen".

Dan krijgt Rose-Lotte medelijden met Mona's trieste gezichtje. Ze steekt haar arm door de hare.

„Weet je wat!" stelt ze voor, „ik fuif je op een nieuwe advertentie. Je moet het nog een keer

probeeren. Wie weet wat je er nog op krijgt! Cheerio!"

De volgende avond staat er weer een advertentie voor Mona in de krant. Rose-Lotte heeft er op getracteerd. Huug beweerde al dat hij geen geld meer in de onderneming wilde steken. Hij had het verhaal van de kruidenierswinkel net zoo vroolijk opgevat als Rose-Lotte. En Mona had hem maar niet laten merken hoe ernstig ze het had gemeend. Huug zou er misschien boos om zijn geworden; en nu het toch niet was gelukt kon ze zichzelf en hem dat besparen....

Maar er komt geen enkele brief op de tweede advertentie. Het schijnt dat niemand een dame voor halve dagen gebruiken kan. Huug is er in z'n hart dolblij om. Maar Mona is hardnekkig. Ze wil het nu in geen geval meer opgeven. Als ze geen baantje kan vinden, zal ze er iets anders op moeten bedenken. Dan desnoods tòch maar een agentuur. Want het geld terug verdienen moét ze....

HOOFDSTUK VIII

MONA is aan 't werk!

De tafel in de studio is bezaaid met rollen behangpapier, met potjes lak, met oude gramophoonplaten en met kwasten. De stoelen zijn allemaal aan de kant geschoven; de apostelen, Petrus en Johannes, zijn zoodanig ten opzichte van elkaar geplaatst, dat ze samen een kist dragen, die door Mona gedeeltelijk gebeitst is.

„Zie zoo, dan doen jullie tenminste ook wat", heeft Mona gezegd toen ze de sinaasappelenkist op hun armen en handen paste: „jullie zijn er toch eigenlijk de schuld van, dat ik zoo aan 't werk moet. Als jullie je niet zoo onbehoorlijk hadden laten terugsturen door dien Amerikaan, dan was alle ellende niet begonnen!"

Het werk, waarvoor Mona de heele studio ondersteboven gooit, waar ze zich heftig voor inspant en waar ze vurig hoopt geld mee te zullen verdienen, bestaat uit twee dingen.

Ze koopt oude gramophoonplaten voor een dubbeltje en sinaasappelenkisten voor vijf cent

per stuk op de markt op. De sinaasappelenkisten bestaan uit twee- en uit driedekkers. Dat wil zeggen kisten met één plank, dus verdeeld in twee afdeelingen, en met twee planken, in drie afdeelingen. Deze kisten timmert Mona aan elkaar. Soms twee driedekkers samen; of één twee- en een driedekker tegen elkaar. Of ook wel twee driedekkers met een tweedekker in 't midden.

Het binnenwerk van deze kisten beitst ze, en daarna beplakt ze de heele zaak met behangpapier. Soms maakt ze er dan nog gordijntjes voor, en noemt ze, naar gelang van maat, verhouding en bewerking: boekenkastjes, muziekkastjes of zoo maar kastjes. Ze heeft al drie van deze practische meubelen verkocht: één aan Rose-Lotte, één aan Ludo en één aan Huug. Dat laatste vooral telt eigenlijk heelemaal niet mee, maar het was wel animeerend. En nu heeft ze een werkelijke bestelling „van buiten af". En er zullen nog wel meer bestellingen komen....

De gramophoonplaten worden door Mona met heldenmoed boven een petroleumkachel, in de felle zomerwarmte, met oude leeren handschoenen van George aan om haar handen niet te verbranden, verwarmd en daarna verbogen en vervormd tot bloempotjes en presenteerblaadjes met gekartelde, opstaande randjes.

Mona werkt wel practisch. Terwijl de bloem-

potjes afkoelen en hard worden, beitst ze gauw een sinaasappelenkist, die door de apostelen voor haar wordt vastgehouden. En als de potjes koud en hard zijn lakt ze ze, in fleurige kleuren, rood en geel, en groen, terwijl de kist opdroogt.

Ze heeft de man maar bij Rose-Lotte gedeponeerd, want ze heeft natuurlijk geen tijd voor hem, en bovendien kan ze het zelf nauwelijks uithouden in de benauwde hitte van de petroleumkachel, en de geur van petroleum, lak, beits, hout en gebrande gramophoonplaten door elkaar.

Ze voelt zich duizelig van warmte en moeheid. Ze zit even aan de tafel, met haar kin in haar hand, en bekijkt de chaos om haar heen. Als het nu tenminste maar succes heeft. Als ze maar wat verkoopen kan. Ze heeft zoo razend weinig connecties.

Mona staat op; steekt de petroleumkachel weer aan om nog een plaat te kneden. Ze moet doorgaan, en niet uitrusten. Want als ze zit is het heelemaal niet om uit te houden. Dan vraagt ze zich af of al dit geploeter eigenlijk wel eenig nut zal hebben, of het niet allemaal noodeloos en hopeloos is, sinds die twee apostelen weer in de studio zijn teruggekeerd....

En dan komt Rose-Lotte binnenstuiven met een krant in haar hand.

„Mona, een baan!"

Mona legt een gloeiende gramophoonplaat op een versch gebeitste kist.

„Wat voor baan? Waar!"

Terwijl ze de krant openvouwt juicht Rose-Lotte:

„Precies geknipt voor jou! Mona, je moet er staande de vergadering naar toe! Een oude dame, die voor de middagen een gezelschapsjuffrouw wil hebben. Denk eens aan!"

Mona leest de advertentie. Ja, het is juist geknipt voor haar. Terwijl ze nog over de courant gebogen staat ziet ze het voor zich. Een oude dame bij wie ze iedere middag van klokslag zóólaat tot klokslag zóólaat zitten zal. Misschien eens een wandelingetje maken, misschien veel voorlezen, misschien handwerken en een kopje thee drinken. En ze denkt onwillekeurig aan de vroolijke lichte kruidenierswinkel, met vijf stoeiende kinderen en de jonge blonde vrouw.

„Je juicht niet!" verwijt Rose-Lotte teleurgesteld.

„O ja, ik juich wel, hoor! Het is 100 %. Ik ga er vanavond nog heen!"

En dan dringt pas de blijdschap bij haar door.

„Als ik 't krijg — jongens! Rose-Lotte! dan zijn we uit de brand."

„Je krijgt het vast!" denkt Rose-Lotte, „ik zou niet weten waarom je 't niet zou krijgen."

„Laten we 't even aan Huug vertellen."

Huug lacht, als hij opgewonden de krant onder z'n neus geduwd krijgt.

„Wat is 't nu weer? Een slager of een bakker?"

Maar als hij de advertentie gelezen heeft wordt hij ernstig.

„Ja, ik moet toegeven dat dit nog niet zoo gek is. Als je er zin in hebt, kind."

„Zin!" Mona herhaalt het lachend, met een grappig gebaar van haar handen. Neen, zin heeft ze er nu niet bepaald in, dat moet gezegd worden. Maar 't is geschikt. Ze gaat op een driepootstoeltje in de werkplaats zitten. Trekt haar knieën zóó hoog op dat haar kin er op rusten kan. Ze heeft haar wenkbrauwen hoog opgetrokken — een beetje sarcastisch.

„Ik moet er vanavond nog heen", zegt ze.

„Wat doe je aan?" informeert Rose-Lotte.

Mona lacht even.

„Jullie doen net of ik een uitnoodiging heb gekregen! — Ik trek m'n grijze aan; 'k heb immers niets anders."

Dan gaat ze ineens heel correct rechtop zitten. Zet een vriendelijk tooneel-gezicht en zegt: „Hoe vaart uw kanariepiet vandaag? Ja, het is zacht weertje! Hebt u die nieuwe breisteek al geprobeerd? Hebben de kippen goed gelegd vandaag?"

Huug trekt haar lachend van de kruk af.

„Stop die nonsens, Moontje! Als je er geen zin in hebt, doe je 't niet. Als 't een vervelende ouwe juffrouw is dan zie je er vanaf."

En Rose-Lotte zegt:

„Ik had eens een tante van vijf en negentig jaar. En dat was zóó'n vlot, leuk mensch. Ze was van alles op de hoogte. Las alle moderne boeken, wilde altijd in een vliegmachine en had een eigen auto. Daar had ik best dame van gezelschap willen zijn."

Dat stemt Mona een beetje meer hoopvol.

Ze zegt, met een knipoogje:

„Ja, misschien is het wel erg gezellig. Laten we vroeg eten, dan kan ik gauw gaan."

En dan bedenkt ze zich de fantastische chaos die ze in de studio heeft aangericht en die ieder voortmaken en vroeg-eten uitsluit. Maar Rose-Lotte, met een royaal gebaar van haar arm, noodigt ze en masse bij haar.

Huug, Mona en de man.

Huug zegt:

„We konden net zoo goed meteen maar bij jullie blijven inwonen. We zitten tegenwoordig meer daar dan thuis."

Maar Mona knikt haar toe en ze denkt: er weegt een hoop narigheid tegenop, tegen de vrindschap van Rose-Lotte.

Aan tafel, — het is een geimproviseerd en

vrij primitief maal van boterhammen, wat eieren, een bak sla en een restantje groente — vertelt George eindelooze verhalen van oude tantes, oude nichten, oude dameskennissen.

Rose-Lotte bedenkt ook wat:

„Mona moet een dagboek gaan houden als ze het krijgt. En dan geven we 't later uit. Je zult zien, ze wordt op slag beroemd en schatrijk."

George is altijd vatbaar voor zulke plannen:

„Ja, en als er dan eens leege bladzijden voorkomen, dagen waarop ze niks beleeft, dan vul ik die wel in. Een beetje fantasie zal er geen kwaad aan doen."

Mona zit maar stil te kijken, met een warme glimlach in haar oogen. Huug heeft zijn hand op de hare gelegd. Een warme, sterke mannenhand.

Wat hebben we 't goed, zoo, denkt ze, met z'n vieren. Wat doet het er toe of ik eens een paar maanden vervelende middagen heb? Ik zal 's avonds thuiskomen en opgefrischt worden door George's gekke verhalen, ik zal iedere avond slapen gaan en iedere ochtend wakker worden bij Huug en bij de man. Ik zal liefde en vrindschap om me heen hebben, de heele ochtend en avond. Wat doet het er dan toe om de middagen bij een vervelende ouwe juffrouw te zitten? Het zal des te heerlijker zijn om 's avonds in mijn eigen kring thuis te komen.

En misschien is ze heelemaal niet vervelend, die oude dame! Misschien is 't een gezellig, lief mensch! —

Huug buigt zich voorover, kijkt in haar oogen.

„Waar denkt dit vrouwtje aan?"

Ze legt even vlug haar wang tegen de zijne.

„Ik bedenk dat ik geen heele kousen meer heb om vanavond op audientie te gaan," zegt ze dan prozaïsch.

George praat aan één stuk door.

„Ga dan zonder kousen? Heele volksstammen loopen zonder kousen. Ik zou ze niet graag te eten geven die nog nooit kousen gezien hebben! De erftante van mijn vierde kinderjuffrouw stelde het zelfs als eisch voor haar gezelschapsdame.

Mijn zesde —, neen, vierde kinderjuffrouw zei altijd —."

Rose-Lotte schudt met een glimlach haar hoofd.

„George toch! Kun je niet een kort oogenblik stil, of in ieder geval ernstig zijn? Mona, m'n heele garderobe staat tot je beschikking. Kousen inbegrepen."

George protesteert:

„Zeg eens, Rosina, we zijn in gemeenschap van goederen getrouwd, hè? Als jij iets weg wilt geven of uitleenen dan behoor je daar mij toestemming voor te vragen."

Maar zonder verdere toestemming van wie dan

ook, wordt Mona 's avonds door Rose-Lotte uitgedoscht in dunne zijden kousen van haar, de grijze jurk van Mona zelf, en met een klein donker blauw hoedje, óók van haar. Rose-Lotte vertoont haar triomphantelijk aan de mannen, die in de studio over diepzinnige dingen zitten te praten.

„Inderdaad héél geslaagd!" oordeelt George.

Huug kijkt haar lang en nadenkend aan.

„Als je niet al drie jaar mijn wettelijke vrouw was, dan ging ik je nu schandelijk het hof maken."

Rose-Lotte gaat voldaan op George's knie zitten.

„Het is voor je te hoopen, Huug, dat die oude mevrouw geen huwbare zoons, of kleinzoons heeft die er net zoo over denken."

Maar Huug zegt in ernst:

„Dan laat ik Mona niet in die betrekking gaan!"

Mona loopt alleen naar het adres dat in de advertentie is opgegeven. Ze heeft het geleide dat ze haar alledrie samen èn afzonderlijk hebben aangeboden, geweigerd. Ze vindt het rustiger om alleen te gaan en onderwijl te bedenken wat ze zeggen zal. Ze is tòch een beetje zenuwachtig.

Maar inplaats van een speech om mee te beginnen te bedenken, loopt Mona met een glimlach door te denken over deze eene gedachte: Wat zijn we gelukkig, wij vieren in onze kleine studio's bij elkaar. Hoe is het mogelijk dat er op deze

wereld vier menschen zóó gelukkig zijn. En 't meest van ons allemaal nog ik zelf. Want Rose-Lotte en George hebben nog dat verdriet over het ontberen van een kind waarnaar ze beiden zoo verlangen. Maar ik ben de rijkste en gelukkigste van alle menschen op de wereld. Ik heb Huug, met zijn dwaze, jongensachtige en trouwe liefde. En samen hebben we de man. Samen hebben we de zorgen, die, omdat we ze samen hebben, niet zoo erg zwaar meer zijn.

En zoo staat ze ineens, met die glimlach en die gedachte vól, vól van geluk, bij de deur van het opgegeven adres en een oogenblik later in de kamer bij de oude mevrouw die een gezelschaps-dame voor halve dagen zoekt.

De mevrouw kijkt naar Mona. Ze ziet een slank meisjesfiguurtje, dat een beetje verlegen naar voren komt. En een stralend, jong gezicht met blonde krullen onder een donker coquet hoedje.

„Gaat u zitten," zegt ze vriendelijk.

Mona zit in een tamelijk donkere, ouderwetsch gemeubileerde kamer. Het ziet er alles deftig en correct uit, en Mona denkt onwillekeurig even aan de studio, zooals ze die het laatst gezien heeft — een fantastische chaos.

De mevrouw, met grijs haar, gekleed in een donkere japon, maakt een oude en strenge indruk. Ze is vast wel tachtig, denkt Mona kinderlijk. Maar

ze praat héél vriendelijk, als haar oogen toch zoo streng blijven staan. Ze laat eerst Mona vertellen. En als Mona haar serieus en nauwkeurig inlicht over Huug, den beeldhouwer, en over de man, over de studio, de werkplaats en de moeilijkheden, dan geeft dat toch een indruk van goedheid, geluk en rijkdom, al heeft ze het zoo objectief mogelijk verteld. Mona zegt er eerlijk bij dat ze zich niet voorstelt om haar leven lang een betrekking te nemen. Dat ze beginnen wil met een paar maanden, misschien een half jaar. Want heimelijk denkt ze: als de schuld is afbetaald, dan is Huug er al lang aan gewend. Dan zal hij er zich niet meer tegen verzetten. En als ik dan nog een paar maanden door blijf gaan, kan ik een extra potje maken. Een potje voor onverwachte omstandigheden. Een potje dat me garandeert dat ik nooit meer de risico op me zal hoeven te nemen om van de man te leenen.

De mevrouw vertelt, dat ze haar beide dochters verloren heeft, dat ze uitstekend personeel heeft: een huisknecht, een meisje en een meid-huishoudster, maar dat ze het 's middags te eenzaam heeft omdat ze geen visite's meer maakt en ook eigenlijk niemand meer ontvangt. Ze zoekt nu iemand die bij wijze van spreken iedere middag bij haar op visite komt. Die thee voor haar zet en schenkt, die met haar praat en leest en

handwerkt. Het is een héél gemakkelijk baantje en ze noemt een ruimer salaris dan Mona verwacht had. Een héél gemakkelijk baantje? denkt Mona weifelend. Zou dat werkelijk zoo gemakkelijk zijn om iedere middag maar weer te praten en voor te lezen en eigenlijk niets te doen te hebben. Om stil te zitten in een donkere kamer en te converseeren met een grijze dame, terwijl buiten de zon schijnt, terwijl het weer zou zijn om met de man te wandelen, terwijl er het verlangen zou zijn om bij Huug te zitten, om met Rose-Lotte boodschappen te doen, vreemdsoortige samenvoegsels te koken, om jong en vol beweging en plannen te zijn. Een paar maanden maar, houdt ze zichzelf voor, een paar maanden. Dan is er weer de vrijheid en het oude leven.

De grijze mevrouw is geneigd om haar te nemen. Dat stralende en optimiste in Mona trekt haar aan. Het lijkt haar toe dat het prettige middagen zullen zijn als Mona tegenover haar zal zitten en vertellen zal van haar leven — een leven dat ze niet kent, maar dat alleen al door een paar objectieve opmerkingen van Mona zoo aantrekkelijk en mooi lijkt.

Mona wil nog geen beslissing nemen. Ze zegt, dat ze eerst met haar man overleggen moet.

„Laat mij dan binnen een week uw antwoord weten", zegt de mevrouw, „u kunt dan

eventueel op de eerste van de volgende maand beginnen...."

Huug geeft toestemming. En hij voegt er plagend achter:

„Ik ben benieuwd hoelang je het volhouden zult."

„Als ik het doe", voorspelt Mona, „als ik het doe, dan doe ik 't ook goed. Maar ik hoef nog niet direct te beslissen."

HOOFDSTUK IX

AAN het feit dat Mona de beslissing nog uitstelt, dat ze niet meteen toezegging aan de mevrouw is gaan geven toen hij het goedgekeurd had, merkt Huug, dat Mona er meer tegenop ziet dan hij eerst gedacht had. En dat drukt hem.

Toch weet hij, dat als hij haar vragen zal om het niet aan te nemen, om toch vooral niet iets te doen waar ze geen zin in heeft, het een negatieve uitwerking zal hebben.

Ze praten er geen van beiden over in de dagen die liggen tusschen de dag waarop Huug toestemming gaf en de dag waarop Mona haar antwoord aan de mevrouw moet geven. Maar ze loopen beiden met hun eigen gedachten in een wat gedrukte stemming.

Mona denkt voortdurend: Ik wou dat er wat gebeurde dat het baantje onnoodig maakte.

Ze heeft intuitief gevoeld, dat de grijze mevrouw haar genomen heeft omdat ze die dag zoo vroolijk en stralend was, zoo onberedeneerd gelukkig. Daarom voelt ze het als een verplichting

om altijd zóó te zijn als op die dag, tegenover haar. En ze voelt zich allerminst stralend als ze zich de middagen in die deftige kamer voorstelt. Het zal wel héél opgeschroefd worden.

En Huug denkt steeds: er moét iets gebeuren wat dat lamme baantje van Mona onnoodig maakt. Ik wil niet dat ze iets beginnen zal waar ze zóó kennerlijk tegenop ziet.

En dan herinnert hij zich op een dag de vage belofte die de failliete Amerikaan gemaakt had met het oog op de apostelen. Er was immers nog iemand, — zoomaar iemand — die ook over de apostelen gedacht had.

Zonder er Mona iets van te vertellen zet Huug zich in beweging. Hij stelt zich in verbinding met den Amerikaan, die hem verwijst naar den architect van een in aanbouw zijnde kerk. En zoo komt hij na een paar dagen terecht bij een rijken man, die niet alleen een groot gedeelte van de bouw van de roomsche kerk betaalt, maar ook aan die kerk een aantal beelden wil geven. Hij heeft Huug's beide apostelen bij den ex-millionair gezien en heeft toen om Huug's adres gevraagd. Verder had hij er nog geen werk van gemaakt, omdat de bouw van de kerk nog geruime tijd zal nemen. Huug vertelt hem van het faillissement en van de zorgen waarin ze verkeeren. Dan belooft die rijke man hem,

om nog eens naar de apostelen te komen kijken.

Huug draagt die dagen alleen een groote spanning. Hij is telkens in de verleiding om Mona te vertellen van de nieuwe kans. Hij is heelemaal niet gewend om dingen alleen te dragen.

Hij ontvangt het bezoek alleen in de werkplaats. Mona is toevallig met de man uit. Ze is de laatste dagen op iedere minuut van de dag met de man bezig. Rose-Lotte heeft beloofd hem te nemen als ze in de betrekking gaat. De tijd die ze nog heeft, in vrijheid met hem, benut ze nu; die buit ze bijna uit.

Mona is met de man gaan wandelen. Ze heeft hem in een lage sportkar achter zich meegetrokken naar een park en daar laat ze hem spelen. Hij ziet er zoo gebruind en stevig uit — de man. Hij babbelt nu ook veel. Een gepraat waar werkelijk wel het een en ander uit te begrijpen is. Maar Mona luistert niet aandachtig. Ze heeft een rustig plekje uitgezocht om een beslissing te nemen. Een definitieve onveranderbare beslissing. Ze kan het niet uitstaan van zichzelf dat ze zoo aarzelt. Ze wéét toch dat ze de betrekking dankbaar aannemen zal. Ze is toch niet zóó karakterloos dat ze zich terugtrekt nu er een kans is om al haar enthousiaste plannen en haar manmoedige voornemens tot werkelijkheid te maken.

Huug heeft ze óók aan het tobben gebracht, door haar kinderachtige aarzelen, dat heeft ze wel gemerkt.

Ze zijn stil tegen elkaar geworden. Ze hebben zich niet tegen elkaar uitgepraat. Zelfs Huug niet; Huug, die zoo'n jongen nog is, die ieder verdriet en ieder plezier direct met haar deelen moet. Die nóóit alleen de dingen verwerkt.

Mona staat op. Ze zet de man weer in de sportkar. Hij sputtert een beetje tegen, dreigt zelfs met een plotselinge huil-lip. Maar Mona zegt vroolijk:

„We gaan gauw naar huis, manneke. We gaan Vader blij maken en we gaan zelf blij zijn. Zullen we héél hard naar huis loopen? Naar Vader?"

De man doet direct mee aan de vroolijke stemming, die ineens bij Mona is doorgebroken toen ze zich voorgesteld heeft wat ze doen zal. Ze zal hard naar huis loopen, ze zal de studio ingaan met haar armen wijd open. Dan zal zij ze om Huug's hals slaan en zich heelemaal aan hem optrekken tot haar wang tegen zijn wang ligt. En ze zal zeggen: Huug toch, malle jongen, wat maken we van een kleinigheid een interessante zaak. Natuurlijk neem ik het baantje. Wat kan ons die paar ongelukkige maanden schelen op ons heele leven? Wat kan ons die paar

middaguren schelen op de heele verdere dag en nacht!

En dan zal alles weer zijn als vroeger —.

Maar als ze bij de studio komen gaat het héél anders. Huug stormt naar buiten. Hij trekt haar aan haar handen weer mee naar binnen om haar in de studio precies zoo in de armen te nemen als zij 't zich voorgesteld had. En hij zegt:

„Mona, liefste, denk eens aan! De twee apostelen verkocht! En nog 10 apostelen en misschien een madonna erbij besteld. Ik heb massa's werk. We verdienen veel geld. Ik zal bovendien misschien ineens beroemd worden. En jij hoeft niet in dat lamme baantje."

Mona vindt geen woorden. Ze kijkt in het stralende gezicht van Huug. Hij jubelt maar door:

„Kan ik tóch de werkplaats houden. Hoe ik er tegenop zag om die te moeten missen! Dat kun je je gewoon niet voorstellen! En dan dat idee dat jij daar middag aan middag naar die ouwe tante moest! Ik zag immers wel hoe je er zelf ook tegenop zag!"

Dan zegt ze:

„Aan wie heb je ze verkocht?"

Huug vertelt van den rijken man, die de kerk laat bouwen; die beelden cadeau wil geven. Twaalf apostelen en misschien nog een madonna.

Maar terwijl Huug vertelt, heen en weer stappend door de studio, ontstaan er in Mona gedachten, die elkaar zóó absoluut tegenspreken, dat het haar even totaal verwart. Haar eerste gedachte is, één oogenblik maar: nu kan ik Huug niet meer toonen dat ik mijn kinderachtigheid overwonnen had. Maar direct daarop volgt de blijdschap: Nu zijn we er boven op! Nu hebben we geld! Ik hoef niet in 't baantje. Huug houdt de werkplaats. Alles kan! Huug verkoopt beelden! — Huug-verkoopt-beelden —.

Gij zult u geen gesneden beeld maken en u voor dien niet buigen —. Huug maakt beelden voor een roomsche kerk. De menschen zullen zich tóch buigen. Dat mag natuurlijk niet. Dat kan niet. Huug kan geen gesneden beelden maken waarvoor de menschen zullen knielen. Neen, dit heele mooie plan kan niet doorgaan.

Tóch in het baantje. Tóch de werkplaats kwijt zien te raken. Tóch in de misère blijven zitten —.

Ach wat, Huug verkoopt de beelden immers niet aan de kerk. Hij verkoopt ze aan een rijken mijnheer. Wat die er mee doen wil is zíjn zaak. Neen, dat is struisvogel-politiek. Dat is lafheid. Mag het of mag het niet?

Het mag niet! Maar Huug schijnt te vinden dat het wèl mag. Hij denkt niet aan een gebod. En dus maar geen slapende honden wakker maken!?

Moet je ook tegenover zóó'n mooi aanbod principieel blijven? Dit is toch een uitkomst — een uitkomst van God misschien. Of een beproeving. Ach wat, dat is onzin.

Zóó gaan Mona's gedachten terwijl Huug door de studio stapt en luchtkasteelen bouwt. Ze tilt de man uit de sportkar, ze zet hem met langzame bewegingen in de box. Daar blijft ze een paar oogenblikken overheen gebogen staan. Maar als Huug vraagt:

„Je zegt niets, Mona?" dan staat ze meteen rechtop en kijkt hem aan; dan is ze klaar van binnen.

„Je kunt het niet doen, Huug!" zegt ze.

Huug krijgt een kleur en een rimpel boven zijn neus. Als een kind dat gedwarsboomd wordt.

„Kan ik het niet doen? En waarom dan wel niet?" vraagt hij scherp. En juist daaraan merkt Mona dat hij het direct begrijpt. Dat hij misschien zelf óók geaarzeld heeft. Verder nog: dat hij misschien daarom zoo uitbundig en druk deed en haar probeerde te overstelpen met alle heerlijkheid die dit zou hebben kunnen beteekenen.

„Omdat wij gelooven en behooren tot de menschen die zich onderwerpen aan Gods geboden. En er staat: Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben. Gij zult u geen gesneden beeld, noch eenige gelijkenis maken van hetgeen

in de hemelen boven de aarde is, noch van hetgeen op de aarde is, noch van hetgeen in de wateren onder de aarde is; gij zult u voor dien niet buigen noch hen dienen, want Ik ben de Heere uw God."

Huug steekt nerveus een sigaret op.

„Maar kind, het is toch óók niet christelijk om de menschen van een ander geloof zóó te veroordeelen dat je voor hun kerk niets wilt maken. Bovendien is het toch kunst, dat staat apart van al het andere."

„Het staat niet apart", houdt ze vol. „Bovendien veroordeel ik de roomschen niet. We gelooven allen in één en dezelfden God. Ik zou het niet erg vinden als jij kerkramen maakte voor een roomsche kerk, of mooie banken, of een preekstoel. Heelemaal niet. Want al is het dan in een andere kerk dan de onze, het is tenslotte toch een kerk, ter eere van God. Maar juist dat eene, waarin we zoo totaal verschillen van de roomschen, zoo anders voelen en gelooven, daarin mag jij toch niet meewerken. Je mag als kunstwerk apostelen en madonna's maken. Maar je mag ze niet aanbidden of ze laten aanbidden. Voel je dat niet, Huug?"

Hij trekt verwoed aan zijn sigaret. Zijn wangen trekt hij onder de jukbeenderen heelemaal naar binnen.

„Ik vind het overdreven. Je bent soms wel een beetje over-conscientieus, dear-one. Die beelden worden tenslotte tóch gemaakt. Of ik het nu doe of een ander. En we doen toch zelf aan het aanbidden niet mee. Ik voel geen verschil tusschen een kerkraam dat jij wèl goedkeurt en een beeld waar je bezwaar tegen hebt. Het zijn allebei kunstwerken voor een kerk — ter eere van God, zooals je zelf zegt. En of die menschen er nu voor knielen of niet, dat maakt voor òns toch geen verschil."

„Het maakt wèl verschil. Er staat niet alleen dat je niet knielen mag voor een beeld, het niet aanbidden, maar er staat ook dat je ten dien einde geen beelden maken mag."

Huug denkt na. Hij trekt er een zorgelijk gezicht bij. Maar na een oogenblik glimlacht hij en trekt even z'n schouders op. Hij loopt naar de box en legt in 't voorbijgaan z'n handen op Mona's schouders. Als hij de man uit de box, hoog in de lucht tilt, zegt hij met een lachje:

„Er is natuurlijk iets van waar, kind. Maar als je deze zaak objectief en zakelijk bekijkt, dan kan ik met een gerust geweten een paar apostelen verkoopen aan een willekeurigen heer; wat die..."

Maar Mona valt hem dringend in de rede:

„Huug, we moeten niet zeggen, dat het ons niet aangaat wat die mijnheer met die apostelen

doet. We moeten niet zóó laf zijn dat we ons achter een dergelijke struisvogel-politiek verbergen. We weten immers beter."

Ze zegt: we. Ze wil niet alleen „je" zeggen, want dan zou het zoo beschuldigend klinken. En ze wil hem in dat „we" laten voelen hoe zij ook aan de verleiding van die uitvlucht met moeite ontkomen kan. Hoe ze daar samen even aan denken en het ook samen verwerpen moeten.

Maar Huug stapt met de man de studio uit.

Mona staat hierin alleen. Ten eerste zóu ze hiermee niet naar vreemden gaan. Zelfs niet naar Rose-Lotte en George, die toch hun beste vrinden zijn. Het is een quaestie die Huug en zij, als man en vrouw, samen moeten klaarspelen. Het is het cardinale verschilpunt tusschen hen, waar ze altijd weer op terecht komen. Dat Mona consequent is en Huug niet.

Bovendien zou ze aan Rose-Lotte in deze zaak tòch geen hulp hebben, want George en zij zijn geen positieve geloovigen. Ze behooren niet tot een kerk of tot een richting. Ze zullen waarschijnlijk mèt Huug vinden dat ze over-conscientieus of overdreven is.

„Neen", denkt Mona, „ik zal dit alleen moeten uitvechten. Huug mag geen apostelen maken."

En toch is er een rem in haar. Ze wil Huug

niet dwingen, 't zij met boosheid, 't zij met iets anders. Ze moet héél voorzichtig zijn en zich beheerschen. Want ze is bang dat hij het om háár laten zal. En dát weet ze zeker, dat het dan geen waarde zal hebben. Hij moet het niet laten om haar, maar om zichzelf. En méér nog dan de teleurstelling over het feit dat ook deze keer de apostelen weer niet verkocht zullen worden, dat er weer een kans voorbijgaat, voelt ze de teleurstelling dat Huug wéér toont dat hij niet principieel is, dat hij een verleiding niet kan weerstaan.

Dát is voor Mona een verdriet; daarover is ze meer bezorgd dan over de moeilijkheden die nu blijven.

Huug blijft de heele middag in de werkplaats. Mona hoort hem schuiven met groote stukken. Ze hoort hem fluiten en beitelen en praten tegen de man, terwijl ze in de studio aan de gang is. Maar als ze moe en down staat te koken, terwijl ze alles nóg eens en nóg eens heeft overdacht, vallen er een paar tranen langs haar wangen. Dan geeft ze er even aan toe. Ze gaat op het divanbed zitten, geleund tegen de muur en strijkt met haar hand door haar krullen. Ze huilt even uit, al die tranen die zoo hoog zitten dat ze er down en moe van wordt. En dan vouwt ze haar handen een oogenblik.

Als ze haar behuilde gezichtje afwascht, wat poedert en heur haar weer in orde kamt, denkt ze met een triest lachje:

„Zie zoo, daar heb ik voor weken genoeg aan."

Juist als ze constateert dat de aardappelen onderwijl verkookt zijn, komt Rose-Lotte binnen.

„Heb je thee, Mona? Ik was vanmiddag te lui om te zetten."

„Ik ook. 't Spijt me. Maar ik heb karnemelk en fruit-soda. Of wil je een meer kernachtige dronk?" Haar stem trilt nog een beetje en ze heeft ook het gevoel of ze niet heelemaal de baas is over haar handen. En hoewel ze dus krampachtig in een pan op het gas blijft roeren, zoodat Rose-Lotte haar nog niet heelemaal gerestaureerde gezicht niet zien kan, zegt Rose-Lotte toch:

„Zeg, is er wat met je?"

Mona lacht:

„Neen, natuurlijk niet! En wat wil je nu drinken?"

Rose-Lotte rookt, terwijl Mona een fruit-soda fleschje openwerkt. En ze vertelt:

„George wil op reis, weet je. Hij zegt dat hij 't niet langer uit kan houden in de stad. Hij wil er minstens twee à drie weken uit. Wat zijn mannen toch lastig. Hij zeurt erover als een klein kind. Hij werkt ook heelemaal niet meer."

„Je kunt het misschien wel doen, Rose-Lotte.

Jullie zijn nogal goed bij kas, hè? Je hoeft toch geen enorme reizen te gaan ondernemen. Ga naar een gezellige badplaats in de buurt."

„Ja maar kind, je vergeet dat ik de man zou nemen als jij de volgende maand in dat baantje gaat. Ik heb tegen George gezegd dat het onmogelijk kan."

Mona, met haar gezicht naar de kast waar de glazen staan, voelt plotseling weer tranen komen. Ze treuzelt wat, veegt verstolen met haar hand langs haar oogen.

„Wat ellendig!" zegt ze, „maar dat wil ik niet, dat je om mij thuis blijft. George gaat toch vóór. De man kan tenslotte best bij Huug in de werkplaats. Hij slaapt tot vier uur. Daarna kan hij in de box of in de tuin spelen."

„Zou Huug nogal opwekkend vinden, om iedere middag om vier uur uit zijn werk te moeten om de man te kleeden. En 't is voor 't kind toch ook niet gezellig."

„Het doet er niet toe. Jij blijft tenslotte toch maar een paar weken weg. Ik wil in geen geval dat je er om thuisblijft. Huug moet zich maar een beetje schikken."

Maar dan heeft Rose-Lotte de tranen gezien. Ze staat ineens naast haar, met een arm om haar heen.

„Mona, wil je me nu eens direct vertellen wat

je eigenlijk mankeert? Neen, je hoeft je voor mij niet te schamen. Huil maar gerust, dom kind."

Mona slikt heldhaftig.

„Het is niks. Heusch niet. Ik was de heele middag al zoo huilerig en down. Van moeheid en de warmte denk ik. En nu heb ik een beetje 't land aan dat baantje, en dat ik 't doorgedreven heb en zoo. En als ik nu nog merk dat ik er George en jou óók mee in de wielen rijd...."

Rose-Lotte lacht.

„Ik wou dat George je zóó zag! Het is toch immers maar een gril van hem. Morgen wil hij weer niets liever dan in de stad blijven. Ik ken hem! En ik, voor mij zelf, ik geef er niets om, om uit te gaan. We zitten hier nu gezellig met z'n vieren. We helpen elkaar — en ik geloof dat ik zou sterven van heimwee naar de man. Dat heb ik ook tegen George gezegd."

„En wat zei hij?"

„Hij stelde voor om de man mee te inviteeren. Het zou rustig voor jullie zijn, dacht hij. Maar ik zei hem dat jullie geen dag zonder 't kind zouden kunnen."

Mona stelt 't zich even voor. Hoe dat zijn zou, als de man twee weken naar een badplaats vertrok. Voor hem zou 't ideaal zijn. 't Kind kan tenslotte best een beetje frissche lucht gebruiken. En als Rose-Lotte werkelijk op reis gaat

en de man blijft thuis, dan zal hij de heele middag in de warme werkplaats moeten zijn. Dat is toch niet erg gezond. Maar tenslotte is dat toch ook maar voor twee weken. Als Rose-Lotte weer terug is zal zij 's middags met hem uitgaan. En ze wil bovendien zelf de man hebben, de heele heerlijke vrije ochtend, als ze 's middags naar de oude dame moet. Neen, de man kan ze niet missen! En als ze niet in het baantje gaat? Als Huug zijn zin doorzet. Geld als water met z'n apostelen gaat verdienen? „Neen", denkt Mona koppig, „neen, dan doe ik er toch niet aan mee. Dan zal ik tòch zelf het geld terug verdienen dat we van hem opgemaakt hebben! Het potje mag niet aangevuld met geld dat Huug verdient tegen zìjn eigen en mìjn geweten in. Ik ga tòch in 't baantje! Of Huug het doet of niet — en hij zal het wel niet doen."

HOOFDSTUK X

TERWIJL Huug nog met de man in de werkplaats was, is Mona, zonder dat hij het wist, naar de mevrouw die een gezelschapsdame zocht gegaan en heeft beloofd om op de eerste van de volgende maand te zullen komen.

Als ze thuiskomt zitten George en Rose-Lotte met Huug in de studio. Rose-Lotte heeft de man al in bed gebracht en is bezig de tafel te dekken.

„Waar ben je geweest?" vraagt Huug.

Mona trekt haar muts af, strijkt haar krullen naar achteren. Ze kijkt Huug dan recht in de oogen:

„Ik heb het baantje aangenomen. Ik heb beloofd de eerste van de volgende maand te komen."

Huug staat geërgerd op. Loopt heen en weer met de handen in de zakken van z'n blauwe katoenen werkbroek.

„Nu zien jullie het," zegt hij dan tegen Rose-Lotte en George. „Dat noem ik toch je reinste koppigheid."

Huug heeft hulptroepen opgeroepen, denkt

Mona, hij heeft Rose-Lotte en George erbij gehaald. Jongen, jongen, je voelt je alleen dus toch niet heelemaal veilig. Je bent niet zóó zeker van je zaak dat je het alleen tegen mij op durfde te nemen. Gelukkig maar, dat je hulptroepen noodig had. Dat geeft mij moed!

Ze glimlacht even naar hem. En George zegt plagend: „Je schijnt het nogal geslaagd van jezelf te vinden!"

Mona gaat aan de tafel zitten; haar bloote, gebruinde armen ver voor zich uitgestrekt.

„Neen", zegt ze in ernst, „geslaagd niet bepaald. Maar het was het eenige wat ik doen kon. Ik kan niet met Huug meewerken aan een plan dat lijnrecht tegen mijn — en zijn — geweten ingaat. Al is hij ook honderdmaal mijn man."

„Ik vind, lieverd," zegt Rose-Lotte zachtzinnig, „dat je werkelijk wel een beetje overdreven doet."

Mona trekt haar schouders op.

„Ja, dat vindt Huug ook. Spijt me wel. Ik kan niet anders handelen. Zoo is mijn karakter nu eenmaal."

„En de consequenties van je karakter moet je nu eenmaal aanvaarden. Dat doe ik ook, hè kind?" zegt George, die nooit ernstig zijn kan — of wil.

„Jij slaat je dapper door de consequenties van je karakter heen, hoor!" antwoordt Rose-Lotte.

Het is even weer de oude toon. Maar Huug valt ineens driftig uit:

„Alles goed en wel, maar het gaat niet op dat jij achter mijn rug om een baantje aanneemt! En dit zeg ik je: met dat koppige tegenwerken, met dat verzet achter mijn rug om bereik je bij mij niets. Absoluut niets. We hadden er warempel eerst nog wel eens over kunnen praten."

Mona zwijgt. Als Huug driftig is heeft tegenspreken toch geen nut. Hij zal nog hardere dingen gaan zeggen — en Rose-Lotte en George zijn erbij.

Maar na een oogenblik zegt ze tegen Rose-Lotte:

„Kijk eens, in het feit zelf zijn jullie het natuurlijk met Huug eens. Jullie vinden er natuurlijk niets tegen om beelden voor een roomsche kerk te maken, dat begrijp ik wel. Daarover heeft iedereen zijn eigen opvatting. Maar als ik je zeg dat het werkelijk in ernst absoluut tegen mijn geweten ingaat, dat ik zonder eenig voorbehoud vind dat wij het niet mogen doen, dan moet je mij toch toegeven dat ik gelijk heb dat ik me er niet alleen tegen verzet, maar dat ik alles doe om ook Huug te laten zien dat het niet mag. Daarin geven jullie mij toch gelijk?"

„Ja, dat moet ik toegeven. Maar ik geloof heusch, Mona, dat je in het feit zelf een beetje overdrijft. Je kunt die geboden toch niet àl te nauw nemen. Je overtreedt ze toch allemaal wel

eens. En ik vind dit niet heelemaal overtreden. Huug maakt die beelden toch als kunstenaar. Hij verkoopt ze niet aan de kerk, maar aan een roomschen man."

„Ik heb Huug al gezegd, dat ik die laatste redeneering een laffe struisvogelpolitiek vind."

Dan zegt Huug plotseling:

„Laten we liever wat eten. Het is al bijna acht uur. Ik heb honger."

„Halen jullie je diner maar hier, dan kunnen we de zaak tenminste uitpraten", vindt Mona.

Ze zet er twee borden bij. Rose-Lotte en George komen na een oogenblik ieder terug met een pannetje. Huug moet er toch even om lachen.

„Mona maakt er een feest van!"

Maar als Huug en zij hebben gebeden stelt George voor:

„Zeg, laten we gedurende de maaltijd alsjeblieft over iets anders praten. Ik meng me principieel niet graag in andermans ruzie's."

„Ik heb jullie anders speciaal uitgenoodigd om er over te praten. Bovendien protesteer ik tegen het woord ruzie."

„Meeningsverschil!" verbetert Huug, maar het klinkt wat hatelijk. Maar Mona glimlacht weer naar hem en ze geeft met nadruk toe:

„Ja Huug, kardinaal meeningsverschil."

Rose-Lotte en George gaan vrij gauw na 't eten met hun leege schalen weg. Huug blijft driftig, zoodra er over dat eene gepraat wordt en dat vinden ze zoowel pijnlijk voor Mona als voor zichzelf. En het gaat toch ook niet om systematisch over andere dingen te praten.

Als ze vertrokken zijn valt er een zwijgen tusschen Huug en Mona. Huug leest hardnekkig in een boek en Mona reddert rond in de studio. Gaat tenslotte met wat naaiwerk van de man aan tafel zitten. Ze denkt voortdurend: ik zou Huug wel willen zeggen, dat ik 't met hem eens ben dat ik een beetje erg doordrijverig juist nu ineens dat baantje aangenomen heb, waar ik eerst dagen lang over aarzelde. Maar het is omdat ik zelf de stap nu doen wou. Op 't moment dat ik me flink voelde en zeker wist dat ik niet anders handelen mocht. Zoodat de zaak onherroepelijk is als ik óók niet meer aan de verleiding weerstand bieden kan. Want Huug, denk je dat ik het makkelijk vind om dat prachtige aanbod af te slaan; om in dat baantje te moeten, om te blijven schipperen, tobben met geld en zorgen, terwijl als we even toegaven, het allemaal anders zou kunnen worden?

Maar Mona zegt dat alles niet. Later, als Huug zelf, uit eigen beweging toegegeven heeft, dan zal ze 't hem bekennen. Dan zal ze hem

zeggen hoe héél dicht ze naast hem gestaan heeft.

Ze gaan zwijgend naar bed. En als ze goedennacht gezegd hebben, liggen ze zwijgend naast elkaar, allebei wakker, en allebei wetend dat de andere óók wakker is.

Zoo blijft het dagen tusschen hen. Ze spreken weinig, want als ze over gewone dingen praten, denken ze toch beiden aan de apostelen. En als Mona probeert, om op dat onderwerp terug te komen, breekt Huug het kortweg af.

En dan gebeuren er twee dingen.

Als Huug op een ochtend uit is, gaat Mona in de werkplaats, omdat ze eens kijken wil waar Huug aan bezig is. Ze heeft hem zoo druk aan het werk gezien, de laatste dagen, zoodat ze telkens aan de groote opdracht denken moest.

In de werkplaats, op de lichte plaats waar meestal zijn modellen staan, ziet ze de twee apostelen. En op een statue, waaraan hij werkt, staat een héél veel verkleinde weergave van het Petrus-beeld „in aanbouw". Ze begrijpt het niet goed. Maar als ze dan op een plank ook een paar andere apostelen ziet staan, grove ontwerpen alleen nog maar, denkt ze teleurgesteld:

„Modellen, ontwerpen — dus tòch!"

Ze staat voor den grooten Petrus, met haar vinger tusschen de plooien van zijn kleed de

stof weg te vegen, en ze heeft net met een verontschuldigende stem gezegd:

„Goeie, ouwe Petrus!", als Rose-Lotte binnenkomt.

„Mona, ik moet met je praten."

Ze gaan samen terug naar de studio. En daar vertelt Rose-Lotte:

„We moeten toch een week of twee op reis, Mona. George heeft het werkelijk noodig. Hij is de laatste dagen niet goed. Ik geloof dat de warmte hem te pakken heeft. En nu hebben we meteen maar besloten om de volgende week te gaan. Op de eerste. We blijven ongeveer achttien dagen weg. En nu is de zaak: Wat moet er met de man?"

Mona zwijgt. Ja, wat moet er met de man? Moet Huug zich, in deze geprikkelde toestand, juist de eerste weken van dat baantje, iedere middag irriteeren over de zorg voor het kind? En zal het voor de man niet ongezellig en vervelend zijn? Huug zal niet op hem letten. Zal misschien ieder oogenblik vergeten om hem om vier uur uit bed te halen. Of zal hem met gekleurde dingen laten spelen zonder er op te passen dat hij er niet alle verf aflikt. Of zal hem alleen in de tuin laten, zoodat hij maar één enkele deur hoeft door te wandelen om in de drukke straat terecht te komen.

Ze heeft met het baantje zoo zeker op Rose-Lotte's hulp gerekend. Ze zal geen minuut rust hebben als Rose-Lotte niet op hem past terwijl zij weg is — en Huug ook niet.

„Weet je, Mona, George en ik hebben het op alle manieren bekeken, zoowel van Huug, van jou als van ons uitgerekend, maar we komen steeds tot dezelfde conclusie, dat 't beste zou zijn als wij de man meenamen. Het zou zoo rustig voor jullie zijn, vooral om je in 't begin een beetje in je nieuwe leven in te werken. En voor de man zou 't zóó uitstekend zijn. En wij — weet je, wij zouden 't héérlijk vinden."

Natuurlijk, Mona heeft van 't begin af geweten dat dit de beste oplossing zou zijn. Het is alleen een beetje moeilijk om je in te denken hoe het zijn zal.

Om 's nachts in bed te liggen en geen geluidjes uit 't kinderbedje te hooren. Om 's ochtends niet wakker te worden van een dwingend stemmetje. Om de dag niet te beginnen met het wasschen van de man's stevige lijfje. En zoo verder, de heele dag, in alle dingen.

„Ik vind het — enorm lief van je. Ik had er al over gedacht, toen je me de vorige keer zei van dat plan. Ja, het is natuurlijk voor ons een prachtige uitweg, en voor de man zelf een ideaal. Maar achttien dagen is een geweldige tijd om

zonder iemand te zijn, waarmee je twee jaar op ieder uur van de dag bent samen geweest. Ik kan niet zeggen dat het me bepaald aanlokt! En Huug...."

„Ach, Huug zal toch wel inzien, dat 't de beste weg is."

„Ik wil er toch eerst met hem over praten."

„Vanzelfsprekend, Mona."

Als Huug thuiskomt, wacht Mona hem in de studio op. En, alsof ze plotseling het zwijgen en het pijnlijke van de laatste dagen tusschen hen vergeten is, vertelt ze hem van Rose-Lotte en George's aanbod. Huug ziet er eerst niet uit of hij er bar enthousiast over is. Hij lacht er zelfs om, alsof hij 't eigenlijk absurd vindt. Maar als Mona hem aan haar baantje herinnert — dat is een pijnlijk oogenblik waar ze snel aan voorbijgaat — en hem er op wijst wat het voor hem mee zal brengen om 's middags de zorg voor de man te hebben, begint hij er anders over te denken. Of hij hem zoolang zou kunnen missen? Och, achttien dagen! Als 't om 't kind nu goed is. En voor Mona makkelijk — neen, voor hém makkelijk.

„Zou jij 't zoolang uit kunnen houden?" vraagt hij haar.

„Als 't moet! 't Is toch voor jouw werk het beste."

Hij kijkt haar even aan. En ineens denkt hij: Arm kind, 't zal voor jou toch al zoo'n moeilijke tijd worden.

„Moontje, je zou het toch niet alleen om mij willen doen?"

Ze blijft hem ook aankijken. Maar haar oogen stralen niet zooals anders. Wel glimlacht ze.

„Ja, jongen, ik doe het om jou en om de man. Om mezelf heeft het toch weinig reden. Hoewel, jij en de man; dat zijn tenslotte mijn voornaamste redenen!"

Huug strijkt even langs haar wang. Wat zijn we raar uit elkaar geraakt, deze laatste dagen, denkt hij. Ze is toch zoo flink, mijn lieve Mona.

De volgende ochtend is er van den huisbaas een briefje met het verzoek of Huug even bij hem wil komen. Huug is humeurig en bleek, hij heeft 's nachts bijna niet geslapen. Mona heeft hem steeds hooren woelen en zuchten. Neen jongen, heeft ze gedacht, het is niet makkelijk om iets tegen je eigen geweten in door te zetten. Maar het resultaat — zelfs of er een resultaat is van deze nacht, weet ze niet.

Huug gaat direct na het ontbijt en Mona tobt erover wat dit beteekenen kan. Is de huur van de studio al volledig betaald? En de werkplaats? De baas zal toch geen verhooging willen? Lieve help — juist nù.

Ze loopt Huug, met de man, tot de métro tegemoet, na bijna een uur. Ze maakt zich zenuwachtig over de zaak. Ze ontmoeten hem al vlak bij huis. En ze ziet direct dat hij er anders uitziet. Niet humeurig meer, en ook niet nijdig, zooals de laatste dagen. Maar met een kleur, die donkerder wordt als hij haar ziet. En met een verlegen, gegeneerde uitdrukking.

„Huug, vertel eens. Wat wou hij?"

Huug tilt de man op zijn arm.

„Hij heeft een huurder voor de werkplaats."

Mona staat een oogenblik stil. Ze krijgt er ook een kleur van. Het gaat in één oogenblik door haar gedachte: wat heeft hij gezegd, ja of neen? Wat is hij plotseling voor de keus gesteld! Want als hij „ja" gezegd heeft, dan beteekent het dat hij dat andere af zal slaan. Dat hij tòch de zilvervloot van de twaalf apostelen niet accepteeren zal. Dat hij weer in de studio bij haar zal komen werken, weer bekrompen en zorgelijk — zooals vroeger. Maar als hij „neen" gezegd heeft....

„En,.... Huug?"

Huug wendt zijn hoofd af, naar de man toe.

„Ik heb gezegd, dat het een uitkomst voor ons was."

Ze zijn net bij de studio. Mona pakt met haar beide handen om zijn arm. Ze zou wel kunnen huilen van blijdschap. Maar nog vóór ze woorden

gevonden heeft om hem te zeggen hoe gelukkig en blij ze er om is, zet Huug de man neer en zegt, bijna nonchalant, als een phrase:

„Ik hoop dat je ermee accoord gaat!"

En dan verdwijnt hij in de werkplaats.

Toch is er nog één ding waarover Mona blijft tobben, die heele dag. Mona is geen makkelijke vrouw voor zichzelf en ze is ook niet makkelijk voor anderen. De vraag is deze: heeft Huug het om mij gedaan of omdat hij zelf toch niet anders kon? Ze weet dat Huug het niet kan, dingen doen waar zij absoluut tegen is. Daarom heeft ze er met hem niet meer over gepraat. Ze heeft zoo gehoopt dat hij zelf, heelemaal om zich zelf, het mooie aanbod af zou slaan. Nu weet ze het niet. En ze wil het hem niet vragen. Het is alsof Huug er zich over schaamt. Hij ontwijkt haar de heele dag. Hij ziet er uit als een schooljongen.

Maar 's avonds, als de man slaapt, staat hij ineens naast haar en legt zijn handen om haar gezicht:

„Mona, ik heb wat voor je gemaakt."

Hij neemt haar aan zijn arm mee naar de werkplaats. En daar staan, naast elkaar, twaalf kleine, ruw geboetseerde apostelen. Miniatuur-uitgaven van Petrus en Johannes met de tien anderen, die Huug er in 't groot voor de roomsche kerk bij had moeten maken.

„Ze zijn nog niet klaar, hoor. Ik moet ze nog stuk voor stuk bewerken. Maar je ziet van elk de bedoeling al. Toen ik dat aanbod kreeg, je weet wel, toen had ik direct zoo'n zin in die apostelen. Ik zag ze al voor me. Ik had ze stuk voor stuk in m'n hoofd, als werk, als eigen idee niet als bestelling, begrijp je. En toen wilde ik ze toch maken. In 't klein. Als verrassing voor jou. Als dank, dat je me zoo geholpen hebt — hierin — dear-one."

Zijn stem is héél zacht geworden. Hij tracht zijn ontroering voor haar te verbergen. Maar Mona slaat haar armen om zijn hals. En haar wang die ze tegen de zijne legt, is nat van tranen.

Ze staan stil, in elkaars armen. En ze hebben geen woorden meer.

Maar als ze in bed liggen, vouwt ze haar handen om de zijne en ze zegt:

„Laten we samen danken."

HOOFDSTUK XI

OP de eerste van de volgende maand trekt er een schilder in de werkplaats. Een man met lange krullen en een baard en schilderijen die Huug doen huiveren. Maar hij hoeft er zich niet over te ergeren, want hij is met z'n heele hebben en houden weer — als van ouds — bij Mona in de studio getrokken. Hij is het een beetje ontwend, om maar zoo'n kleine plaats te hebben, en om geen rommel te mogen verspreiden. Het valt hem ook niet meer mee dat het licht zooveel minder is. Maar hij is fluitend en geanimeerd aan 't werk gegaan, toen Mona wegging om Rose-Lotte en George met de man naar de trein te brengen, en daarna naar het baantje te gaan.

Ze denkt er aan, hoe het geweest zou zijn, als zij de eerste ochtend dat hij daar weer op zijn oude plaats zit, ook weer op haar eigen plekje stilletjes naar hem had kunnen blijven zitten kijken.

Huug zit in de studio te fluiten.

De man zit tusschen Rose-Lotte en George

in de trein om bruin en frisch en achttien dagen grooter en wijzer te worden — zonder haar — in een vroolijke badplaats.

Mona stapt naar haar baantje. Twee maanden, drie maanden, dan zal ze wel een bedrag bij elkaar hebben dat groot genoeg is.

Huug zal iedere middag alleen in de studio werken.

De man zal door Rose-Lotte verwend worden.

Maar de mevrouw wil een stralende, gelukkige gezelschapsdame.

Mona slikt en ze haalt even héél diep adem, als ze op de eerste van de maand aan het vreemde donkere huis aanbelt.